Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 151 (6263). ● 5 август, 1978 йил ▲ ШАНБА Баҳоси 2 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети «1978—1980 йилларда машинасозликни янада ривожлантириш тўғрисида» қарор қабул қилдилар.

Қарорда айтиладики, тўққизинчи беш йилликда машинасозлик маҳсулоти ишлаб чиқариш 1,6 баравардан зиёдроқ кўпайди, янги машинасозлик корхоналари ишга туширилди, ишлаб турган корхоналарнинг кўплари кенгайтирилди ва реконструкция қилинди, машиналар, ускуналар ва асбобларнинг прогрессив турларини яратиш ва ўзлаштириш суръатлари тезлаштирилди, бу эса халқ хўжалик тармоқларида меҳнат унумдорлигини ва ишлаб чиқаришда самарадорликни оширишга ёрдам берди. Машинасозлик корхоналарида маданий-маиший ва уй-рўзғор товарлари ишлаб чиқариш кўпайди. Шу билан бирга машиналар, ускуналар ва асбобларнинг баъзи турларини ишлаб чиқариш борасида эришилган ҳажм ва уларнинг техникавий даражаси халқ хўжалигини янада ривожлантириш талабларига ҳали ҳам тўла равишда жавоб бермаяпти. Машинасозлик тармоқларида ишлаб чиқариш резервларидан тузук фойдаланилмаётир, ускуналарни сменалаб ишлатиш коэффицентини ошириш суст.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети партия XXV съездининг, КПСС Марказий Комитети 1977 йил декабрь Пленумининг ва 1978 йил июль Пленумининг машинасозликни янада ривожлантиришга, ишлаб чиқариш структурасини такомиллаштиришга, ижтимоий ишлаб чиқаришни техника билан қайта қуроллантиришни тезлаштирмоқ ва ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширмоқ, халқ хўжалигининг барча тармоқларида чиқарилаётган маҳсулотнинг сифатини яхшиламоқ ва аҳолининг халқ истеъмол молларига бўлган талабларини тағин ҳам тўлароқ таъминламоқ учун чиқарилаётган машиналар, ускуналар ва приборларнинг техникавий даражасини оширишга доир қарорларига мувофиқ амалий тадбирлар кўришни машинасозлик министрликларининг, уларга қарашли бирлашмалар, корхоналар, илмий тадқиқот ташкилотлари, лойиҳалаш, конструкторлик, технологик ташкилотларнинг шунингдек партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг энг муҳим вазифаси қилиб белгилаб бердилар.

Қарорда Машинасозлик министрликларининг қуйидагиларни таъминлашдан иборат конкрет топшириқлари кўзда тутилди:

—1978—1985 йилларда иш унуми 1975 йилдаги даражага нисбатан камида 1,5—2 баравар ошиқ бўлган, халқ хўжалигининг барча тармоқларида ишлаб чиқариш жараёнларини тўла механизациялаш ва автоматлаштиришни амалга ошириш ишларини тезлаштиришга имкон берадиган машиналар, ускуналар, приборлар ва автоматлаштириш воситаларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин;

— беш йиллик планда белгилаб қўйилган топшириқларга қўшимча равишда машина техникасининг янги турларини 1978—1980 йилларда ишлаб чиқилсин ва ишлаб чиқариш ташкил этилсин;

— машинасозлик саноати ишлаб чиқараётган товар маҳсулотнинг умумий ҳажмида олий категорияли сифатли маҳсулотнинг салмоғи оширилсин;

— машиналар, ускуналар ва приборларнинг асосий турларини капитал ремонтгача хизмат муддатларини кўпайтириш тадбирлари амалга оширилсин. СССР стандартлар Давлат комитетига ва машинасозлик министрликларига 1978—1979 йилларда белгиланган топшириққа мувофиқ мазкур маҳсулотлар учун амалда бўлган ва ишлаб чиқилаётган стандартларга ва техникавий шартларга пишиқлик ва чидамлилик борасида оширилган кўрсаткичларни жорий қилиш вазифаси топширилди;

— тайёрланаётган машиналар ва ускуналарнинг вазни камайтирилсин, уларни ишлаб чиқаришда металлнинг нобуд бўлиши камайтирилсин;

— илмий тадқиқот, лойиҳалаш — конструкторлик ва технологик ташкилотларнинг тажриба — экспериментал базалари мустаҳкамлансин ва кенгайтирилсин;

— машинасозлик корхоналарида шу беш йилликда меҳнатни механизациялаш даражаси оширилсин ва шу асосда қўл меҳнати билан банд бўлган ишчилар сони анча қисқартирилсин, шунингдек 1981—1985 йилларда қўл меҳнатини қўлланишни янада қисқартириш тадбирлари ишлаб чиқилсин ва амалга оширилсин;

— мавжуд ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланиш яхшилансин ва ишга туширилаётган ишлаб чиқариш қувватлари нормада белгиланган муддатларда ўзлаштирилсин, шунингдек металл ишловчи ускуналарни сменалаб ишлатиш коэффиценти ўнинчи беш йилликда камида 20—30 процент оширилсин;

— тармоқнинг ўз эҳтиёжлари учун махсус технологик ускуналар, шунингдек тармоқ ичида қўлланиладиган инструмент ва асбоб-ускуналар ишлаб чиқариш кўпайтирилсин;

— заводда тайёрланиши ва монтаж қилинишга тайёрлаб қўйилиши юксак даражада бўлган комплект технологик линиялар, агрегатлар ва установкалар ишлаб чиқариш кенгайтирилсин ҳамда уларни йиғиш ва созлашга доир монтаж ишларининг ҳажми кўпайтирилсин.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети СССР министрликлари ва идоралари ҳамда иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига ишлаб турган машинасозлик корхоналарини техникавий жиҳатдан қайта қуроллантиришни, кенгайтиришни ва реконструкция қилишни, янги машинасозлик корхоналари қуришни жуда муҳим халқ хўжалик вазифаси деб ҳисоблаш мажбуриятини юкладилар. Машинасозлик ва қурилиш министрликларига 1978—1980 йилларда ишлаб чиқариш қувватларини шу йилларга мўлжалланган планларда қатъий мувофиқ равишда ишга туширишни, шунингдек битмай қолаётган қурилишлар ҳажмини нормада белгиланган даражага етказишни таъминлаш вазифаси топширилсин.

Машинасозлик корхоналарини техника билан қайта қуроллантиришни тезлаштириш мақсадида СССР Госпланига ва СССР Госснабига асосан Машинасозлик министрликларига, шу жумладан ишдан чиққан ва маънавий эскириб қолган ускуналарни алмаштириш учун металл ишловчи янги ускуналар ажратиб бериш вазифаси топширилди.

Машинасозлик министрликлари томонидан корхоналарни техника билан қайта қуроллантириш ва реконструкция қилиш ҳамда кенгайтириш борасида ўз кучлари билан бажариладиган ишларнинг ҳажмини ва аввало Қурилиш министрликлари ва идоралари пудрат ташкилотларининг қувватлари чекланган районларда шундай ишларнинг ҳажмини кўпайтириш зарур деб топилди. СССР Госпланига ва СССР Госснабига 1979 йилдан бошлаб бу иш учун планларда Машинасозлик министрликларига зарур материаллар, қурилиш механизмлари ва металл конструкциялари пудратчи ташкилотлар учун белгиланган нормаларда ажратиб беришни кўзда тутиш, темир-бетон буюмлар тайёрлаб берадиган министрликларга ва иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига эса темир-бетон буюмлар ва маҳаллий бинокорлик материалларини ажратиб беришни кўзда тутиш вазифаси топширилди.

Машинасозликда заготовкалар ишлаб чиқаришни ривожлантириш тадбирлари қарорда тасдиқланди. Бу тадбирларда ғоят пишиқ чўян ва металл кукунлардан заготовкалар ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва уларни қўлланишни кенгайтириш, пайвандлаш йўли билан тайёрланган металл конструкциялар, қуйма металлардан поковкалар, юқори сифатли формалаш материаллари, чиқит чиқармайдиган ва ёпиштирувчи материаллар ишлаб чиқаришни ҳамда қўлланишни кўпайтиришни кўзда тутади.

СССР Қора металлургия министрлигига, СССР Рангли металлургия министрлигига, Химия саноати министрлигига, СССР Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министрлигига, СССР Бинокорлик материаллари саноати министрлигига ҳамда Целлолоза-қоғоз саноати министрлигига машинасозлик маҳсулотининг техникавий даражасини янада оширишни кўп жиҳатдан белгилаб берадиган материаллар ва буюмларнинг янги прогрессив турларини 1979—1983 йилларда ишлаб чиқишга, ишлаб чиқаришни ўзлаштиришга ва машинасозлик министрликларига етказиб беришни таъминлашга доир топшириқлар белгиланди. Станоксозлик ва инструментал саноат министрлигига, СССР Рангли металлургия министрлигига ва СССР Қора металлургия министрлигига 1979—1985 йилларда инструментбоп пўлатларнинг ўрнини босадиган ғоят самарали материаллар, қотишмалар ва ейилишига бардош берувчи моддалар қопланган қирқувчи пластиналар яратиш ва уларни ишлаб чиқаришни ўзлаштиришнинг комплекс программасини ишлаб чиқиш топширилди.

Автомобиль саноати министрлиги, Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги ҳамда Чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш учун машинасозлик министрлиги ўз эҳтиёжларига керакли махсус профилли прокатнинг кам тоннажли партияларини ишлаб чиқарувчи қувватларини 1978—1980 йилларда ўзларига қарашли корхоналарда вужудга келтиришни СССР Қора металлургия министрлиги ҳамда Оғир ва транспорт машинасозлиги министрлиги иштироки билан таъминлашлари лозим.

Халқ хўжалигида қўл меҳнатини қисқартириш вазифаларини ҳал этишни тезлаштиришга катта аҳамият бериб, КПСС Марказий Комитети ба СССР Министрлар Совети Оғир ва транспорт машинасозлиги министрлиги, автомобиль саноати министрлиги, Электротехника саноати министрлиги, Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлиги министрлиги зиммасига, шунингдек тегишли идоралар ва Қурилиш министрликларига кўтаргич — транспорт, юк ортиш-бўшатиш ва омбор ишларини механизациялаш воситаларини ишлаб чиқарувчи қувватларни қуришни ҳамда ишга туширишни тезлаштириш чораларини кўриш вазифасини юкладилар. СССР Госпланига мазкур машинасозлик министрликларига механизация воситалари ишлаб чиқарувчи қувватларни яратиш учун керакли капитал маблағлар ажратишни 1979 йилдан бошлаб планларнинг лойиҳаларида кўзда тутиш вазифаси топширилди.

Қарорда 1981—1985 йилларда корхоналар қуриш, уларни кенгайтириш ва реконструкция қилиш учун керакли лойиҳа-смета ҳужжатларини Машинасозлик министрликларининг 1978—1980 йилларда ишлаб чиқишларига рухсат берилди. 1981—1985 йилларда ва 1990 йилгача бўлган даврда машинасозлик тармоқларининг ривожланиши тўғрисидаги таклифларни машиналарни, ускуналар ва приборларни истеъмол қилувчилар иштирокида 1979 йилнинг мартигача ишлаб чиқиш машинасозлик министрликларига топширилди. СССР Госплани ва СССР Фан ва техника Давлат комитети мазкур таклифларга асосланиб, СССР иқтисодий социал ривожлантиришнинг 1981—1985 йилларга ва 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган асосий йўналишлари лойиҳасида машинасозликни жадал ривожлантиришни кўзда тутиши лозим.

Министрликларга, идораларга, бирлашмаларга, корхоналарга, илмий тадқиқот, лойиҳалаш-конструкторлик ташкилотларига ва технологик ташкилотларга, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларига, социалистик мусобақани ташкил этиш ишларини кучайтириш, ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларнинг ижодий активлигини бутун чоралар билан ошириш, уларнинг ташаббусини қарорда белгиланган топшириқларни тўла ва ошириб бажаришга йўллаб туриш таклиф қилинди.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, ўлка ва область партия комитетлари қарорда кўрсатилган топшириқларнинг бажарилишини қаттиқ назорат қилиб туришлари, машинасозликни янада ривожлантириш программасини амалда рўёбга чиқаришда машинасозлик бирлашмалари ва корхоналарининг ҳамда қурилиш ташкилотларининг коллективларига ёрдам бериб туришлари лозим.

* * *

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети машинасозликни янада ривожлантириш вазифаларини муваффақиятли амалга оширмоқ учун министрликлар ва идоралар, бирлашмалар, корхоналар ва қурилишларнинг, илмий тадқиқот, лойиҳалаш-конструкторлик ташкилотларининг, ва технологик ташкилотларнинг коллективлари, партия ва совет органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари зарур чораларни кўрадилар, деб қатъий ишонч билдирдилар.

ТАДҚИҚОТЛАР ДАВОМ ЭТТИРИЛМОҚДА

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 4 август. (ТАСС). 1978 йил 7 июль куни ер атрофи орбитасига чиқарилган юк ташувчи «Прогресс-2» автомат кемасининг учиши ниҳоясига етди.

Планлаштирилган программа бажарилганидан кейин «Прогресс-2» кемасининг учиши ердан берилган командаларга биноан фазода мўлжал олдирилди. Унинг двигатель установкалари белгиланган вақтда ишга туширилди. Тормозланиш натижасида кема пасайиш траекториясига ўтди, Тинч океан акваториясининг белгиланган райони устида атмосферанинг зич қатламларига кириб йўқ бўлиб кетди.

«Салют-6» — «Союз-29» орбитал илмий-тадқиқот комплексининг экипажи учун бугуннинг кўп қисми медицина тадқиқотларига ажратилган. Ҳар иккала космонавт юрак қон томир системасининг гидростатик босим таъсири тақлидига муносабатини тадқиқ этиш кўзда тутилган. Бошқа бир қанча экспериментларни ўтказиш ҳам планлаштирилган.

Кеча комплекс бортида «Кристалл» установкасида космик материалшунослик бўйича навбатдаги технологик эксперимент тугалланди. Бу гал экспериментдан кузатилган мақсад муайян йўл билан кристаллаштириш усулида германий монокристаллини ҳосил этишдан иборат бўлди.

«Салют-6» — «Союз-29» орбитал комплекси программага тўла мувофиқ равишда учмоқда.

Владимир Коваленок билан Александр Иванченков ўзларини яхши ҳис этмоқдалар.

Ўрта Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг коммунист Абдураҳмон Бобоқулов бошлиқ бригадаси деҳқонлари ҳосилга ҳосил қўшишни қизғин давом эттирмоқдалар. Улар КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларидан илҳомланиб, 90 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» топширишга сўз беришди. Суратда: бригада бошлиғи А. Бобоқулов.

А. Мальцев фотоси.

СИЛОС БОСТИРИШ ҚИЗҒИН

ТУЙТЕПА. (Ўз мухбиримиздан). Ўрта Чирчиқ райони хўжаликларида силос бостириш жадал суръатлар билан олиб бориляпти. Район меҳнаткашлари бу йил чорва қишлови учун 38 минг тонна шундай тўйимли озуқа бостириш учун мавжуд техника воситаларидан ва ишчи кучидан самарали фойдаланмоқдалар.

Охунбобоев номли колхоз чорвадорлари район хўжаликлари орасида биринчи бўлиб силос бостириш йиллик топшириғини муддатидан илгари бажардилар. Махсус чуқурларга 1750 тонна сифатли озуқа бостирилди. Шуниси қувончлики, колхозда маккажўхорини ўриб олишдан тортиб, силос бостиришгача бўлган барча ишлар техника зиммасига юклатилган. Колхоз чорвадорлари ем-хашак жамғаришга алоҳида эътибор бериб, бу йилги чорва қишловига икки йиллик миқдорда озуқа тайёрлаш ниятидалар.

МОҲИР СУВЧИ

ТУН. Табиатнинг жилокор фонуси ой — баркашдек ярақлаб атроф муҳитга аллақандай жозиба бахш этади. Омонқул ака ой нурида кумуш тасмадек ярқираб жимирлаб оқаётган сувга тикилиб турди-да, шериги Ҳамзаалини чақирди. Йигит «ҳозир» деб жавоб қайтарди.

— Сувни бошқа ариққа олиш керак, бу ғўзалар роса мириқибди. — У ойга тикилди. — Тепага келиб қолибди, соат иккиларга яқинлашиб қолганга ўхшайди. Ҳали тонггача вақт кўп. Сув исроф бўлиб, бекорга оқмасин...

Шу пайт улар ишлаётган карта четига енгил машина келиб тўхтади. Бу—бригадир Валлами Тўхтабоев эди.

Уччовлари ишга киришиб кетдилар. Кўп ўтмай иш ҳам тугади.

— Энди мен бир йўла эгатларни кўриб келай. Сен, Валлами иккаланг бориб дам олинглар. Ҳа, айтмоқчи, 17 гектарликда чумчуқлар кўпайишиб қолибди, Бир қараб боқинглар,—деди Омонқул ака қўлини ювар экан.

— Кўрдик. Ҳашарот пайдо бўлибди. Эрталаб Ҳидирали ўша ерга «ОВХ»да дори сепади.

Улар хайрлашдилар. Омонқул ака ўқариқ ёқалаб, дала шийпони томон йўл олди.

Бекобод районидаги Ойбек номли совхознинг икки марта Ленин ордени кавалери В. Тўхтабоев бошлиқ бригадаси ишларидан бир лавҳа бу. Бригада сувчиларининг сардори, коллективнинг маслаҳатчи—отахон сувчи Омонқул ака салкам 60 йиллик умрининг қарийб 40 йилини пахтазорда ўтказяпти. У меҳнат қилаётган бригада райондагина эмас, областимизда ҳам фахрли ўринлардан бирини эгаллаб келмоқда.

Улуғвор ўнинчи беш йилликнинг зарбдор учинчи йилида бригада меҳнаткашлари 98 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 60 центнердан ҳосил кўтаришга бел боғлаганлар. Табиатнинг барча қийинчиликларини ўзларининг мардонавор меҳнатлари билан енгдилар.

— Барча қийинчиликлар ортда қолди, — дейди бригада етакчиси, республикада хизмат кўрсатган механизатор В. Тўхтабоев, — ҳар бир гектар майдон ҳисобига ўртача 125 минг туп кўчат сақлаб қолишга эришдик. Ғўзалар серавж бўлиб ўсаяпти. Далаларимиз бегона ўтлардан тоза. Сувчи билан механизаторнинг ҳамкорлиги ҳосилдорликни оширишнинг муҳим омили бўлмоқда.

Бригада бошлиғининг мамнуният билан айтган гапларида жон бор. Меҳнат Қизил Байроқ ва «Ҳурмат белгиси» орденлари кавалери Омонқул аканинг ўғли Маназар ҳам армия хизматини ўтаб келиб, 2 йилдан буён бригадада механизаторлик қилмоқда. Унинг ҳам келажакда отаси сингари уста пахтакор, саховатли деҳқон бўлишига ишончимиз комил.

Бригадада ана шундай ажойиб меҳнатсевар кишилар бор экан, ҳеч шубҳасиз 600 тонналик «оқ олтин» хирмони яратилади.

Р. ЭСОНОВ,
К. РАҲМОНБЕРДИЕВ.

ИЛҒОРЛАРГА БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети ва область касаба союзлари совети, область районлари, колхозлари ва совхозлари ўртасида ем-хашак экинларини йиғиб олиш ҳамда ем-хашак тайёрлаш бўйича 1978 йил июль ойининг иккинчи ярмидаги социалистик мусобақа якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети ва область касаба союзлари советининг кўчма Қизил байроғи **Оҳангарон** районига (район партия комитетининг секретари **К. А. Аъзамов**, район ижроия комитетининг раиси **А. Қ. Қосимов**, қишлоқ хўжалик ходимлари касаба союзи район комитетининг раиси **М. Давронов** ўртоқлар) берилди. Район дағал ем-хашак тайёрлаш бўйича йиллик планни 71,6 процент, шу жумладан сенаж бўйича 124,5 процент, беда пичани бўйича 52,1 процент, табиий ўтлар пичани бўйича 54,4 процент, ўт уни ишлаб чиқариш бўйича 29,2 процент бажарган. Район июль ойининг иккинчи ярмида йиллик топшириққа нисбатан дағал ем-хашак тайёрлашни 13,4 процент, шу жумладан, сенаж бўйича 2,6, беда пичани бўйича 15,3, табиий ўтлар пичани бўйича 17.8, ўт уни ишлаб чиқариш бўйича 6,9 процент тайёрлашни таъминлади.

Кўчма Қизил байроқ Тошкент районидан олиб берилди.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети ва область касаба союзлари советининг кўчма Қизил байроғи Оҳангарон районидаги **«Ғаллақудуқ»** совхозига (совхоз директори **Г. П. Гриценко**, партия комитетининг секретари **У. Абдураҳимов**, ишчилар комитетининг раиси **Э. Измерли** ўртоқлар) берилди. Совхоз дағал ем-хашак тайёрлаш йиллик топшириғини 102,5 процент, шу жумладан сенаж бўйича 298,4 процент, беда пичани бўйича 100 процент, ўт уни ишлаб чиқариш бўйича 25,0 процент бажарган, 1978 йил июль ойининг иккинчи ярмида йиллик топшириққа нисбатан дағал ем-хашак тайёрлашни 32,5 процент, шу жумладан сенажни 65 процент, беда пичанини 61.1 процент, ўт уни ишлаб чиқаришни 8,2 процент тайёрланишини таъминлаган.

Кўчма Қизил байроқ Калинин районидаги Охунбобоев номли совхоздан олиб берилди.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети ва область касаба союзлари советининг кўчма Қизил байроғи Бўка районидаги **Карл Маркс** номли колхозга (колхоз раиси **Ш. Очилов**, партия комитети секретари **А. Тўхтабоев**, касаба союз комитети раиси **Н. Раҳматов** ўртоқлар) берилди. Колхоз дағал ем-хашак тайёрлаш бўйича йиллик топшириқни 71,0 процент, шу жумладан сенаж бўйича 100 процент, беда пичани бўйича 66,7 процент, табиий ўтлар пичани бўйича 107,0 процент, ўт уни ишлаб чиқариш бўйича 78.1 процент бажарган ҳамда июль ойининг иккинчи ярмида йиллик топшириқдагига нисбатан дағал ем-хашак 24,3 процент, шу жумладан сенаж 11,1 процент, беда пичани 53 процент, табиий ўтлар пичани 37,3 процент, ўт уни ишлаб чиқариш 55,5 процент тайёрланишини таъминлаган.

Кўчма Қизил байроқ Тошкент районидаги Ильич номли колхоздан олиб берилди.

Область матлубот жамиятига Оҳангарон райони, «Ғаллақудуқ» совхози ва К. Маркс номли колхозга жамоат чорвачилиги учун ем-хашак тайёрлаш илғорларига сотиш учун бозор фондидан биттадан енгил автомашина ажратиш вазифаси юклатилди.

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев 3 август куни Қримда Совет Иттифоқида дам олаётган ПБИП Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Герек билан учрашди.

Ҳар иккала қардош партия ҳозирги вақтда амалга ошираётган вазифалар тўғрисида ахборот айирбошланди.

Л. И. Брежнев билан Э. Герек ўртоқлар КПСС ва ПБИП партия ташкилотлари ўртасида алоқаларнинг кучаяётганлигидан. СССР билан Польша ўртасида иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий ҳамкорликнинг муваффақиятли ривожланаётганлигидан мамнун эканликларини билдирдилар. Совет ва поляк космонавтларидан иборат халқаро экипажнинг парвози ғоят муҳим эканлиги таъкидланди. Бу учиш космик фазони ўзлаштиришдек муҳим ишда қардош халқларнинг биргаликда самарали ҳаракат қилаётганлигини кўрсатувчи далилдир.

1977 йилда Қримда бўлиб ўтган учрашувлардаги, шунингдек шу йил апрель ойида Москвада бўлиб ўтган учрашувдаги аҳдлашувларнинг амалга оширилиш натижаларини кўриб чиқиб, Л. И. Брежнев билан Э. Герек ўртоқлар СССР ва ПХР ўртасида ишлаб чиқаришни ихтисослаш ва кооперациялаш юзасидан узоқ муддатга мўлжалланган программани тузиб чиқиш ва амалга оширишни тезлаштириш зарур эканлигини уқтириб ўтдилар. Кўп томонлама иқтисодий ҳамкорликнинг узоқ муддатли тармоқ программаларини бажаришга актив кўмаклашишга ҳар икки томон қатъий аҳд қилганлиги таъкидлаб ўтилди.

Учрашув иштирокчилари халқаро ҳаётнинг муҳим проблемалари хусусида фикрлашиш давомида АҚШ маъмуриятининг савдо-сотиқдан социалистик мамлакатларга нисбатан тазйиқ кўрсатиш ва шантаж қуроли сифатида фойдаланишга уринишини қораладилар. Бундай методлар унинг ташаббускорларига ҳеч қандай фойда келтирмаслиги табиий, аммо халқаро ҳамкорлик ишига сезиларли даражада зарар етказиши мумкин.

Л. И. Брежнев билан Э. Герек ўртоқлар кескинликни юмшатиш сиёсатига ўз мамлакатларининг содиқ эканлигини таъкидлаб ўтдилар, бу сиёсат гарчи анчагина қийинчиликларга дуч келаётган бўлсада, аммо халқаро муносабатларда ҳамон устунлик қилмоқда. Хельсинкидаги кенгашнинг якунловчи акти руҳига ва ҳарфига қаттиқ амал қилиш мана шу қийинчиликларни бартараф этиш ҳамда кескинликни юмшатиш жараёнини янада кучайтиришнинг зарур шартидир. Бундан 3 йил муқаддам мазкур шартномага 35 давлатнинг олий вакиллари имзо чеккан эдилар.

Хитой раҳбарларининг Вьетнам Социалистик Республикасига нисбатан буюк давлатчилик, гегемончилик йўли қатъиян қораланди. Совет Иттифоқи билан халқ Польшаси империалистик агрессорларга қарши шиддатли курашда синовдан ўтиб, ўз мустақиллигини қаттиқ туриб ҳимоя қилган, ватанини бирлаштиришга эришган ва, эндиликда социалистик жамият қураётган қаҳрамон Вьетнам халқи билан ҳамиша бирдам эканликларини изҳор қиладилар.

Л. И. Брежнев билан Э. Герек ўртоқлар империалистларнинг жабр-зулми ва мустақил давлатларнинг ички ишларига аралашиш сиёсатига қарши курашаётган Африка, Осиё ва бошқа қитъалардаги халқларни қўллаб-қувватлашларини билдирдилар.

Л. И. Брежнев билан Э. Герек ўртоқларнинг суҳбати самимият ва дўстлик вазиятида ўтди, муҳокама қилинган масалалар юзасидан томонларнинг бир фикрда эканлигини кўрсатди.

Суҳбатда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. У. Черненко ва КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. И. Блатов иштирок этдилар.

(ТАСС).

ҲАРАКАТИМИЗНИНГ ИЛҲОМБАХШ ПРОГРАММАСИ

Область саноат корхоналари, хўжаликлари ва муассасалари бўлиб ўтаётган очиқ партия йиғилишларида КПСС Марказий Комитети июль Пленуми якунлари ва ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумда қилган доклади кенг муҳокама қилинмоқда.

Бекобод районидаги 1-«Далварзин» совхози коммунистларининг очиқ партия йиғилишида совхоз партия ташкилоти секретари Ш. Қўшмонов КПСС Марказий Комитети июль Пленуми якунлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг «СССР қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тўғрисида» қилган доклади, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг X пленуми қарорлари асосида коллектив бажариши лозим бўлган вазифалар тўғрисида доклад қилди.

Йиғилишда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришнинг барча тармоқларини янада ривожлантиришга қаратилган қарор қабул қилинди.

Партия йиғилишида область партия комитетининг секретари А. И. Икромов нутқ сўзлади.

ЭРТАГА—ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР КУНИ

Суратда Тошкент тепловоз депосининг илғор машинистлари Ҳ. Исамуҳамедов, А. Матвеев ва Д. Фозиловларни кўриб турибсиз.

Ш. Иброҳимов фотоси. (ЎзТАГ).

КОММУНИЗМ ЮКЛАРИГА ЯШИЛ ЙЎЛ

Эртага мамлакатимизда пўлат из меҳнаткашлари шарафига таъсис этилган Бутуниттифоқ темирйўлчилар кунини шоду-хуррамлик билан нишонланади. Чунки, темирйўл хизматидан баҳраманд бўлмаётган халқ хўжалигининг бирорта тармоғи, бирор киши ҳам йўқ. У оғиримизни енгил, манзилимизни яқин қиляпти. Мухбиримиз шу байрам арафасида Тошкент темирйўл бўлинмаси бошлиғи вазифасини бажарувчи Юрий Зиновьевич ПЕРЕЛЬМАНдан темирйўлчиларнинг ўз байрамларига қандай совғалар билан келаётганликлари ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилди:

— КЎП МИНГ кишилик бўлинмамиз коллективи КПСС XXV съезди тарихий қарорларини амалга ошириш, ўнинчи беш йиллик ва унинг зарбдор учинчи йили план-топшириқларини муваффақиятли бажариш учун фидокорона меҳнат қилмоқда. Барча корхоналар, станциялар, деполар ва разъездларда ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш учун бошланган қизғин кураш кенг кўламда давом этмоқда. Ҳамма жойда юксак меҳнат ва сиёсий кўтаринкилик ҳукм сурмоқда. Темирйўлчиларимиз ишлаб чиқариш маданиятини ошириш, юк ташиш ҳажмини кўпайтириш ва суръатини тезлаштириш, пассажирларга транспорт хизмати кўрсатишни яхшилаш учун янги-янги резерв ва имкониятларни ишга солмоқдалар.

Сўнгги йилларда техника тараққиётига катта эътибор берилмоқда. Чунки, йил сайин ортиб бораётган юк ортиш-тушириш ва ташиш планлари шуни тақозо этмоқда. Бундан икки уч йил илгари бўлинмамизнинг техника базаси тобора ортиб бораётган юк ташиш ҳажмига жавоб бермай қолди. Оқибатда қатор участкаларда юк ташиш сустлашди, станцияларнинг юк ўтказиш қуввати талабга жавоб бермай қолди. Ҳатто составлар тузишда ҳам, вагон оқимларини қайта тартибга солишда ҳам қийинчиликлар туғилди. Бунга хотима бериш учун хўжаликнинг техник жиҳозланишини кучайтириш ва реконструкция қилиш, барча тармоқларда техника тараққиётини жадаллаштириш зарур бўлиб қолди.

Шу мақсад билан бўлинмада комплекс ташкилий-техникавий тадбирлар ишлаб чиқилди ва амалга оширила бошланди. Айниқса, вагонлар оборотини тезлаштириш, уларни юк операциялари вақтида ва техник станцияларда туриб қолишини камайтириш, ҳаракатдаги составларнинг унумдорлигини, эксплуатация қилишнинг сифат кўрсаткичларини оширишга алоҳида аҳамият билан қаралди. Қатор станциялар реконструкция қилинди ва кенгайтирилди. Уларнинг юк ўтказиш қуввати оширилди. Пўлат излар тагига оғир типдаги рельслар ва қалин қум-шағал ётқизилди.

Юк хўжалигини кенгайтириш юзасидан анчагина ишлар қилинди. Юк ортиш-тушириш майдонлари кувватли кранлар, авто ва электро юк ортгичлар билан жиҳозланди. Бу тадбирлар юк ортиш-тушириш ишларининг механизация даражасини анча оширди. Шундай техника тараққиёти туфайли бўлинмамиз поезд ишлари ва станциялар ҳамда участкаларнинг техник ускуналаниши даражаси жиҳатидан Ўрта Осиё темир йўлининг етакчи бўлинмаларидан бирига айланди.

Станциялар, деполар, йўл, сигнализация ва алоқа дистанцияларида ҳамда бошқа корхоналарда ишлаб чиқариш жараёнларини янги технология асосида ташкил этиш ва уни жорий қилиш бўйича тузилган ва анча кенгайтирилган технология группаси иши яхши самара бераётганлигини таъкидлаб ўтмоқчиман. Бу группа аъзолари ишлаб чиқаришни ташкил этиш, уни такомиллаштириш ва илғор тажрибани жорий қилишга салмоқли ҳисса қўшишяпти. Биргина Шумилов станциясида бу группа коллективи станциянинг инженерлари ва техниклари билан ҳамкорликда эксплуатация ишларини ташкил этишнинг аниқ системасини жорий қилдилар. Бу иш давомида янги технология қатори диспетчерлик раҳбарлиги ташкил этилди. Бу диспетчерлик барча ишларни аниқ белгиланган график асосида олиб боряпти. Натижада, юкларни станциядан белгиланган манзилларга юбориш суръати беш процент тезлашди.

Машинистлар ва поезд диспетчерлари, алоқачилар ва йўлчилар поездлар вазнини ошириш ва уларнинг ҳаракатини тезлаштиришга эришмоқдалар. Бунда тепловоз машинистлари катта роль ўйнамоқда. Улар оғир юкли поездларни белгиланган манзилларга ўз вақтида етказиб беришяпти. Худди шу туфайли ҳам йил бошидан бери бўлинмамизда 5 мингдан ортиқ оғир юкли поездлар тузилди. Уларда қўшимча 3 миллион тоннага яқин халқ хўжалик юклари ташиб берилди.

Бўлинмамиз коллективи йил сайин пассажирларга хизмат кўрсатиш маданиятини яхшилашга, пассажир хўжалигини муттасил такомиллаштириб боришга эришмоқда. Бу соҳада анчагина ишлар амалга оширилди. Қатор илғор усуллар қўлланила бошланди. Пассажирларга қулайликлар туғдириш учун билетларни олдиндан сотиш, уйга элтиб бериш, қайтиш учун билетлар сотиш ва бошқа шу каби енгилликлар жорий қилинди. Тошкент пассажир станцияси биносида ва вагонларга чиқиш платформаларида «Визинформ» типидаги ахборот системаси таблоси, автоматлашган справка қурилмалари ўрнатилди. Автоматлашган юк сақлаш камералари кенгайтирилди. Билетлар сотилишига марказлашган раҳбарлик қилиш учун пассажир поездларида ўринларни ҳисобга олиш, тақсимлаш ва фойдаланиш бўйича бюро ташкил этилди.

Корхонамиз меҳнаткашлари иш жараёнларини автоматлаштириш ва механизациялаш, қўл кучи сарфини камайтириш, меҳнат унумдорлигини оширишнинг ҳал қилувчи омилларидан бири бўлган ёрдамчи ишлаб чиқаришни такомиллаштиришда маълум ютуқларни қўлга киритдилар. Биргина «Қизил тўқимачи» станциясида 100 та стрелкани бошқаришни марказлаштириш 50 стрелкачини бошқа ишга ўтказиш ва ҳар йили ярим миллион сўмга яқин иқтисодий самара кўриш имконини берди. Ҳозирги вақтда «Ҳамза» станциясида стрелка ва сигналларни марказлаштириш ишлари олиб борилмоқда. Қатор бошқа станцияларда бундай қурилмалар такомиллаштирилмоқда.

Локомотив ва вагон деполарида янги техникани жорий қилиш бўйича ишлар тўхтовсиз давом этаяпти. Ҳозирги вақтда бундай деполарда 15 га яқин поток линияси, 40 та механизациялашган қурилмалар ишлаб турибди. Жуда кўп технологик асбоб-ускуналар, ҳаракатдаги составларни ремонт қилиш учун зарур бўладиган оснастка ва мосламалар фойдаланишга топширилди.

Техника тараққиётини жадаллаштириш ҳаракати бўлинмамизда оммавий тус олган. Ҳозирги вақтда корхоналар ва станцияларимизда юзлаб ишчи-хизматчилар ижодий изланиш олиб боришяпти. 800 га яқин рационализатор ва ихтирочиларимиз ишлаб чиқаришнинг жуда кўп жараёнларини такомиллаштиришга, оғир ишларни бартараф этишга ёрдам бермоқдалар. Улар ўз байрамларини муносиб кутиб олишяпти. Йил бошидан бери амалга оширилган рационализаторлик таклифлари 305 минг сўмликдан кўпроқ давлат маблағини тежаб қолди.

Инженер-техник ходимларимиз эксплуатация ишларини яхшилаш, технологияни ва ишлаб чиқаришни ташкил этишни такомиллаштириш бўйича тўпланган тажрибани умумлаштирмоқдалар, илғорлар ва новаторларнинг иш усулларини оммалаштиришга эришмоқдалар. Юк бўлими ва станциялар ходимларининг вагонларга юк ортишни зичлаштиришга қаратилган қатор таклифлари бунга мисол бўла олади. Шу туфайли ҳар йили вагонларни тежаб қолиш йўли билан ўрта ҳисобда 100 минг сўмликка яқин иқтисодий самара кўриш мумкин бўлаяпти. Станцияларда вагонларнинг туриб қолишини камайтириш ҳамда локомотивлардан фойдаланишни яхшилаш мақсадида поездлар тузувчилар ва локомотив бригадалари меҳнатига ҳақ тўлаш системаси такомиллаштирилди.

Темирйўлчиларимиз КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг 1976—1980 йилларда темирйўл транспортини ривожлантириш тадбирлари тўғрисидаги қарорини бажара бориб, хўжаликни янада такомиллаштириш ва эксплуатация ишларини янада яхшилаш имконини берадиган янги-янги резервларни қидириб топмоқдалар. Йил охиригача участкаларнинг поездлар ўтказиш қувватини янада ошириш, станциялар ишини янада яхшилаш, ремонт базасини мустаҳкамлаш, юк хўжалигини ривожлантириш бўйича йирик тадбирлар кўрилади.

Зарбдор йилни зарбдорчасига якунлаш учун зўр ғайрат-шижоат билан меҳнат қилаётган темирйўлчиларимиз ўз байрамларини муносиб нишонламоқдалар. Давлат планлари ва зиммага олинган социалистик мажбуриятлар шараф билан бажарилмоқда. Халқ хўжалиги юкларини ташиш, ортиш ва тушириш соҳасидаги кўрсаткичларимиз кўнгилдагидек бўляпти.

Коллективимиз қўлга киритилган ютуқларни янада мустаҳкамлаш учун бундан буён ҳам хормай-толмай меҳнат қилади, транспорт хизмати кўрсатишнинг тўхтовсиз яхшиланиб боришини таъминлайди, зиммага олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажариш учун мусобақа байроғини янада баланд кўтаради. Коммунизм юкларига доим яшил йўл очиб борамиз.

60 ЦЕНТНЕРЛИК ХИРМОН УЧУН

ЎТГАН юбилей йилида ҳар гектар ердан 56 центнердан ҳосил кўтарган Карл Маркс номли колхознинг Суннат Тошхўжаев раҳбарлик қилаётган бригадa заршунослари бу йил 60 центнерлик маррани кўзлашмоқда. Бу ўз-ўзидан бўлмайди, албатта. Айниқса, баҳор серёғин келган мазкур йилда, деҳқон машаққатига машаққат қўшилди. Умид билан ўстирилаётган ғўзалар шикастланди. Лекин, деҳқонлар руҳан тушмади. Қисқа кунлар ичида 50 гектар ерга қайта чигит қадалди. Бу майдонлар алоҳида парваришланди.

— КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларидан руҳланган деҳқонларимиз, — дейди бригадир С. Тошхўжаев, — ҳосилга ҳосил қўшиш учун барча чораларни амалга оширмоқдалар. А. Оллоёров, Р. Охунжонов каби «пўлат от» суворийларимиз кунига 7—8 гектар майдондаги ғўзани культивация қилишмоқда. Экин майдонларимизнинг анчагина қисми янги ўзлаштирилган тўқайли зона ҳисобланади. Сизот сувлари яқин. Сувчиларимиздан Ҳ. Алиев, Д. Солихўжаев. Т. Мансуровлар ер шароитини ҳисобга олган ҳолда иш олиб бормоқдалар.

Бу ерда ўзбек, қозоқ, турк, татар каби миллат фарзандлари бир тану бир жон бўлишиб ишлашмоқда. Уларнинг ягона мақсади— 60 центнерлик улкан марраны забт этиб, СССР янги Конституциясининг бир йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олишдир.

А. ОРИПОВ,
М. УСМОНОВ.
Чиноз райони.

СУҲБАТЛАР ТЕМАТИКАСИ

КПСС Марказий Комитетининг июль (1978 йил) Пленуми қарорларидан руҳланган областимиз меҳнаткашлари ўнинчи беш йиллик учинчи йили план-топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани янада авж олдириб юбордилар.

Областимиз ва пойтахт шаҳар саноат корхоналарининг коллективлари 25 июлда маҳсулот реализация қилиш ва буюмларнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш етти ойлик планини бажардилар. Фидокорона меҳнатларини давом эттираётган деҳқонлар ва чорвадорлар партия режаларини амалга ошириб, юксак социалистик мажбуриятларини бажаришга қатъий бел боғлаб ишламоқдалар.

Ҳозирги вақтда партия ташкилотлари, сиёсий ахборотчилар, агитаторлар, сиёсий ташкилотчилар КПСС Марказий Комитети июль Пленуми ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети X Пленуми материалларини оммага кенг тушунтиришлари даркор. Шунингдек, социалистик мусобақанинг ошкоралигини таъминлаш зарур. Ана шу мақсадда далалар ва фермаларда оммавий-сиёсий ишларни кенг ташкил қилиш алоҳида аҳамиятга эга. Ҳар бир дала шийпони, ҳар бир қизил бурчак сиёсий ва ташкилий ишларнинг марказига айланиши зарур.

Август ойида сиёсий ахборот ва суҳбатлар ўтказиш учун қуйидаги материаллардан фойдаланинг:

МАМЛАКАТ ИЧКИ-СИЁСИЙ ҲАЁТИ МАСАЛАЛАРИ

Коммунистик партия давримизнинг ақл-идроки, шон-шарафи ва виждонидир. («Ўзбекистон коммунисти» 7-сон, 5—13; «Партия турмуши» 7-сон, 19—24-бетлар).

Партия планлари — халқ планлари (КПСС МК журнали «Партийная жизнь» 14-сон, 43—45 бетлар).

Ўзбекистон ССР— СССР таркибидаги иттифоқдош республика. («Ўзбекистон агитатори» 13-сон, 7—10 бетлар).

Коммунистларнинг оталиқ бурчи. («Политическое самообразование» 7-сон, 3—10 бетлар).

Олимпия олови нурида. 12 август — Бутуниттифоқ физкультурачилар куни. («Агитатор» 13-сон, 39—44 бетлар).

Самарадорлик учун курашнинг ҳал қилувчи соҳаси. 13 август —бинокорлар куни. («Агитатор» 13-сон, 14—16 бетлар).

Бизнинг қонунимиз: инсон— жамиятга, жамият — инсонга. («Ўзбекистон агитатори» 13-сон).

ИҚТИСОДИЙ ТУРМУШ МАСАЛАЛАРИ:

Меҳнат коллективи ва меҳнат активлиги. («Агитатор» 13-сон, 22—26 бетлар).

1978 йилнинг биринчи ярим йиллигида СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш давлат плани бажарилиши якунлари тўғрисида. (Марказий, республика, область газеталарининг 22 июль сони). Ўзбекистон ССР бўйича — республика газеталарининг 25 июль сони, область ва Тошкент шаҳри бўйича — область газеталарининг 28 июль сони.

Халқ меҳнатининг самаралари. («Правда» 23 июль сонидаги бош мақола).

Илғор тажриба — беш йилликнинг муҳим резерви. («Ўзбекистон агитатори» 13-сон, 26—28 бетлар).

Давлат бюджетининг даромадлари. Факт ва рақамлар. [«Агитатор» 13-сон, 30 бет].

Шчекин методи. («Правда» 26 июль сонидаги бош мақола).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида. Ўзбекистон ССР пахта тозалаш саноати министрлиги Зирабулоқ пахта заводи коллективининг социалистик мажбуриятлари тўғрисида. (республика газеталарининг 28 июль сони).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида. «Пилла етиштиришни янада кўпайтириш ва пиллачиликни саноат негизига кўчириш тадбирлари тўғрисида». (республика, область газеталарининг 1 август сони).

Катта давлат аҳамиятига эга бўлган иш. («Партия турмуши» 7-сон, 51—54 бетлар).

Қишлоқ меҳнаткаши ишининг сифати. («Агитатор» 13-сон, 6—8 бетлар.

ФАН ВА МАДАНИЯТ МАСАЛАЛАРИ:

Етук социалистик жамиятда сиёсий маданият. («Политическая самообразование» 7-сон, 28—36 бетлар).

Бугунги совет мактаби. («Коммунист» 9-сон, 20—31 бетлар).

Билим ва тарбиянинг таъсирчан воситаси. («Политическое самообразование» 7-сон, 83—90 бетлар).

Иқтисод фанининг энг муҳим вазифалари. («Коммунист» 10-сон, 67—74 бетлар).

Ҳозирги замон генетикасининг муҳим масалалари. («Коммунист» 9-сон, 69—80 бетлар).

Антарктика — тинч ҳамкорлик майдони. («Международная жизнь» 7-сон, 68—74 бетлар).

ХАЛҚАРО АҲВОЛ МАСАЛАЛАРИ:

Янги типдаги халқаро иттифоқ. («Коммунист» 9-сон, 10—19, «Ўзбекистон коммунисти» 7-сон, 86—94, «Международная жизнь» 7-сон, 45—54 бетлар).

Қуролсизланиш — давр тақозоси. («Правда» 27 июль сони, «Международная жизнь» 7-сон, 8—20, «Ўзбекистон агитатори» 13-сон, 21—25 бетлар).

Социализм дипломатияси— тинчлик қуроли. («Международная жизнь» 7-сон, 108 — 119 бетлар).

Европага — мустаҳкам тинчлик ва ҳамкорлик. («Правда» 1 август сони).

АҚШ ҳукуматининг ташқи сиёсати тўғрисида. («Партийная жизнь» 13-сон, 22—29 бетлар).

Тангликнинг юмшаши ва унинг душманлари. («Политическое самообразование» 7-сон, 65—73 бетлар).

НАТОнинг қуролланиш пойгасини кучайтиришга қаратилган йўли. («Международная жизнь» 7-сон, 75—82 бетлар).

СССРнинг капиталистик мамлакатлар билан иқтисодий муносабатлари. («Политическое самообразование» 7-сон, 110—115 бетлар).

Мустамлакачиликнинг қолдиғи. («Коммунист» 9-сон, 109—115 бетлар).

АҚШнинг нефть дипломатияси ва монополиялари. («Международная жизнь» 7-сон, 83—91 бетлар).

Пекинлик «қадрли меҳмонлар». («Агитатор» 13-сон, 42—44 бетлар, «Международная жизнь» 7-сон, 55—57, «Ўзбекистон агитатори» 14-сон, 30—32 бетлар).

ЭСЛАТМА: Сиёсий ахборот ва суҳбатга тайёрланишда вақтли матбуот материалларидан, маҳаллий мисоллар, факт ва рақамлардан фойдаланинг.

ОҒЗАКИ СИЁСИЙ АГИТАЦИЯ КАДРЛАРИГА ЁРДАМ

Оғзаки сиёсий агитация кадрлари учун навбатдаги инструктив семинарлар ўтказиб, бунда қуйидаги материаллардан фойдаланиш лозим.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг X Пленуми материаллари. (республика, область газеталарининг 26 июль сони).

Ўзбекистон ССР Олий Совети VII сессияси материаллари (республика, область газеталарининг 27—28 июль сонлари).

Оммавий агитация ишининг ташкилий тузилиши («Ўзбекистон агитатори» 13-сон, 17—19, 14-сон, 20—22 бетлар).

ЖАМОАТЧИЛИКНИНГ ТАВСИЯСИГА КЎРА

«ТАШСЕЛЬМАШ»нинг пайвандлаш-йиғув цехида янгилик пайдо бўлди. Эндиликда пайвандловчилар машина рамларини, бошқа қўпол узелларни конвейерда ҳар сафар чоклагандан сўнг уни буришларига эҳтиёж қолмайди. Улар учун бу ишни манипулятор бажаради. Айни маҳалда цех ишчилари, тортиш учун автомат қурилмаларга эга бўлдилар.

Шу билан машинасозлар меҳнат шароитларини яхшилаш, қўл меҳнатини тугатиш борасидаги тадбирларнинг муҳим моддаларидан бири бажарилди. Бу иш доимий ишловчи ишлаб чиқариш кенгаши аъзоларининг тавсиялари бўйича ва уларнинг актив иштирокида қабул қилинди. Шу кенгашнинг ташаббуси билан механизация бўлими ҳузурида муҳофаза қурилмаларини лойиҳалаш ва тайёрлаш учун ишлаб чиқариш базаси бўлган махсус конструкторлик группаси вужудга келтирилмоқда. Тортувчи вентиляция, намлатиш камераси, иш ўрнини чанг ва буғланишдан муҳофаза қилувчи турли қурилмаларни такомиллаштириш борасида катта ишлар қилинмоқда. Цехларда, корхонанинг ҳамма территориясида йўл белгилари қўйиб чиқилмоқда, тракторлар ва электрокарларда чироқ ва товуш сигналлари ўрнатилмоқда. Булар завод ички транспорти ҳаракатини тартибга солишга ёрдам беради.

(ЎзТАГ мухбири).

Чиноз районидаги «Қизил Октябрь» колхози пахтакорларига жўшқин меҳнатдан сўнг мириқиб дам олишлари учун барча шароитлар яратилган. Дала шийпонлари сўлим ва озода, радио, телевизор, кундалик газета-журналлар улар хизматида. Суратларда: (ўнгда) сиёсий ахборотчи М. Эргашев пахтакорларни Пленум қарорлари билан таништирмоқда; (чапда) 167 гектар майдонда 40 центнердан ҳосил кўтаришга аҳд қилган бригада бошлиғи Қаршибой Эгамназаров.

А. Мальцев фотолари.

Юрий КОВАЛЕВ

ВИЖДОН ҲУКМИ

(РОМАНДАН ПАРЧА)

Ёзувчи Юрий Ковалёв яқинда «Виждон ҳукми» деган янги роман ёзиб тугатди. Бу асар қаҳрамонлари асосан ҳарбий кишилар, чунки китоб Совет Армиясига, унинг жанговар ўтмиши ва бугунги тинч кунларига бағишланган. Унда ўн йиллаб ҳарбий хизмат қилган, минглаб километр оловли фронт йўлларидан ўтган кишилар ҳамда кечагина солдат сафига қўшилган йигитлар ҳаёти билан танишасиз...

Раҳбарлар ҳам, оғайнилари ҳам Ғуломовга ҳайрон бўлишарди. Нега у доим отпускани йилнинг охирида ёки бошида олади. Бунақа вақтда ҳаммаёқ лойгарчилик ёки қулоқларни чимдиб оладиган совуқ бўлади, иссиқ уйдан ҳеч кимнинг чиққиси келмайди. У бўлса отпускага кетяпти! Кетгандаям олис-олисларга. У ёқларда бундай пайтларда тарашадек қотиб қолиш ҳеч гап эмас.

Наҳотки, ёш, уйланмаган йигит бўлсангу, ёзда денгиз томонларга бориб «бир-икки»лардан, тунги тревогалардан қулоғинг тинчиб, маза қилиб дам олишни истамайсан? Эҳтимол, ўша ёқлардан «яримтанг»ни ҳам топиб олган бўлардинг. Мовий денгиз бўйида Зуҳра ё Шириннинг кутиб ётгандир? — деган саволларни ёғдириб дўстлари кўзини очиришмасди. — Истасанг сенга ҳамроҳ бўлиб, денгиз томонга сафар қиламиз. Ўрни келиб қолса куёв жўра бўлармиз.

— Зуҳрами ё Шириним топилса албатта сизларни жўра қиламан, бошқа ҳеч кимни эмас! — дўстларини ишонтирмоқчи бўлди капитан. — Хўш, денгизга дейсизми? Денгизга қишда ҳам бораверса бўлади. У ҳеч вақт музламайди, ҳеч қачон қуриб қолмайди, денгиз-денгизлигича тураверади. Декабрь ойи биздақалар учун жуда боп вақт. Дала машқлари тугаган, якунлар чиқарилган, қисқаси, айни дам оладиган пайт.

Полкдошларнинг ҳафсаласи пир бўлди.

— Бир нарсани яширасанда, биздан Рустамжон! Ёки ёзда сенсиз ротанг батальонда қолоқлардан бирига айланиб қоладими? Биз бунга ҳеч ҳам йўл қўймасмиз!

Капитан Ғуломов ҳеч нарсани «яширмаётган» эди. Дадасининг қабрига биринчи марта келиб, унинг жанговар дўстлари билан танишганда у тезоқар белорус дарёсига, дарё бўйлаб кетган улкан ўрмонларга, ўрмон ёқасидаги кичкинагина қишлоққа кўз илғамас мустаҳкам иплар билан боғланиб қолганлигини сезди. Бу қишлоқда отасини энг сўнгги марта кўрган, унинг овозини эшитган одам яшарди. Рустам дадасининг овозини бирон марта эшитиш у ёқда турсин, уни кўрмаган ҳам эди. Фақат суратигина қолган эди.

Мана шу ҳамма вақт орасида бўлиб турадиган мозорда, ялтиратиб бўялган панжара орқасида у дадаси борлигини биринчи бор ҳис этди! Ҳа, дадаси бор, у билан гаплашиш, фикрини ўртоқлашиш, эшитилмаса ҳам нима деб жавоб бераётганлигини билиб олиш мумкин. Бу ерга тез-тез келиб тургани сайин дадасини кўпроқ билиб олди, эҳтимол ҳозир унинг ўрнига ўзи бехато жавоб бера олади. Дадаси билан танишишга унга дадасининг ротасидаги собиқ старшина Иван Федорович Попов ёрдам берган эди. У билан ҳам шу ерда, мозор олдида учрашган..

Капитан Ҳамид Ғуломов мозори қаерда жойлашганлигини у мактаб ўқувчиларидан, Речица шаҳридаги қизил изтопарлардан билиб олди. Ғуломовни бу ерга ўзларининг мактаб автомашиналарида олиб келган ҳам шулар эди. Болалар ўрмон чеккасига нафасларини ичга ютиб, чурқ этмай худди бирдан улғайиб қолгандек, ёш офицердан бироз орқароқда тушиб келишди.

— Мана шу сўқмоқ ўша ёққа олиб боради, — деди унга группа бошлиғи оҳистагина.— Биз Иван Федорович билан шу майсаларни босиб ўтганмиз..., — қўшиб қўйди у.

Ғуломов гап қайси Иван Федорович ҳақида кетаётганлигини билмас, унга ҳеч қандай иши ҳам тушмаган эди. Балки у «ўша ёққа» олиб бораётган сўқмоқдан бошқа сўзни эшитмаган бўлса ҳам керак... Ахир, мана ҳозир, қандайдир саноқли дақиқалардан сўнг у дадаси билан учрашади. Кўп нарсалар эшитган, кўп нарсалар ўқигану, лекин фақат қуролдош дўстлари юборган катта фотосуратдагина кўрган дадасига дуч келади.

Капитанни бошлаб келаётган пионер галстукларини тақиб олган болалар ҳам ёш офицер қалбида ҳозир нималар кечаётганини тушунишарди. Шунинг учун ҳам индамай боришар, ивир-шивир ҳам йўқ эди. Ғуломов болалар ортда қолишини, мозорга сира яқин келмасликларини, унинг ўзини мана шу яхши кўриниб турган ялтироқ панжара олдида ёлғиз қолдиришларини жуда-жуда истарди. Шу тобда яна шу сўзлар қайтарилиб, тағин қандайдир Иван Федорович ҳақида гап очишяпти.

— Иван Федорович бу ердан жилмас экан-да... Яна мозор устида айланишиб юрибди.

Старший лейтенант тўхтади, қўлини пешонасига соябон қилиб қабр ёнида уймалашиб юрган одамга қаради, сўнг унинг олдига тез юриб кетди. Болалар ҳамон ундан бироз орқада келишарди. Панжара олдида юрган одам қаддини кўтариб, етиб келган группага назар ташлади. Унинг бир қўлида кичик чўтка бўлиб, мой томиб турар, иккинчи қўлининг енги чўнтакка кийгизиб қўйилган эди. Кампирларникига ўхшаш оқ сочлар нотаниш одамнинг бошини тўсиб турар, юзи текис қирилган, шунинг учун қип-қизил ёноғи катта бўлиб кўзга ташланарди...

Иван Федорович старший лейтенантга ялт этиб тикилиб ундан кўзини узолмай қолди, юзи бирдан қандайдир ўзгариб кетди. У қўлидаги чўткани қаерга қўйишни билолмай, ерга ташлади, шошилиб қўлини камзулига арта бошлади-да, олдинга бир неча қадам ташлади.

Бўка районидаги «Гулистон» совхозида сабзавот маҳсулотларини йиғиштириш ва савдо дўконларига жўнатиш қизғин тус олди. СУРАТДА: Биринчи бўлимнинг илғор ишчиларидан (чапдан) К. Тўранова, И. Искандарова, К. Шодмонова, М. Баҳодиршаевалар иш устида. Улар кунлик нормаларини 1,5—2 баробар қилиб бажаришмоқда.

Пастдаги суратда: совхоз партия ташкилотининг секретари Н. Турлибоев КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми қарорлари юзасидан партия бюроси аъзолари билан суҳбат ўтказмоқда.

И. Тулисбоев фотолари.

ЁШЛАР ҒАЙРАТИ

ПИСКЕНТ. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, ВЛКСМ XVIII съезди делегати Дилбар Норматова етакчилик қилаётган комсомол-ёшлар бригадаси аъзолари ғўза парваришини қизитиб юборишган. Мавжуд 74 гектар майдондаги ғўза механизмлар ёрдамида чеканка қилинди. Бригада комсомол-ёшлари айни кунларда пайкалларга шарбат суви оқизишни уюшқоқлик билан олиб бораётирлар. Ҳукми Норматова, Васила Усмонова, Санобар Дўнисбоева, Меҳрибон Ҳамзаева каби ишчилар ғўза ниҳолларини озиқлантиришда ва уларни бегона ўтлардан тозалашда бошқаларга намуна бўлишмоқда. Ёш пахтакорларнинг кўрсатаётган ғайрат-шижоатлари туфайли ҳар туп ғўзада уч-тўрттадан бўлиқ кўсак бор. Комсомол-ёшлар беш йилликнинг зарбдор йилида пахта ҳосилдорлигини 40 центнерга етказиш учун курашмоқдалар.

Н. ИСМАТОВ.

ҒЎЗА ПАРВАРИШИ ҚИЗҒИН

БЎКА. Пахтазорда ҳаёт қайнайди. Бир пайкалда агрегатлар вазмин ҳаракат қилиб, ғўзани чеканка қилмоқда. Яна бир пайкалда эса Ўсар Қўзиев, Карим Ҳамроев, Нурали Абдураимов сингари миришкорлар экинни оби-ҳаётга қондиришаяпти. С. Шодиева, Қ. Мирҳолиқова сингари ишчилар эса пахтазорни аҳён-аҳёнда учрайдиган бегона ўтлардан тозалашмоқда.

«Бўка» совхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мария Ковалёва етакчилик қилаётган бригадаси пахтакорлари зарбдор йилда мавжуд 108 гектар майдонда пахта ҳосилдорлигини 40 центнерга етказиш учун қатъий бел боғлаганлар. Бригада ишчилари айни кунларда ғўза парваришини ана шу юксак мажбуриятга яраша олиб боришяпти.

М. КОМИЛОВ.

ДАЛА ШУНҚОРИ

АБДУШУКУР ҳар кунгидек бугун ҳам эрта тонгда туриб қадрдон даласи томон шошилди. Қуёш ўз ётоғидан бош кўтариб, бутун борлиққа нур соча бошлаганда, у 2 гектардан кўпроқ ердаги ғўзани культивация қилиб бўлганди.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор Жонор опа Ёқубова бошлиқ бригаданинг моҳир механизатори А. Ҳасанов 1968 йил Пискентдаги 15-билим юртини тамомлагандан буён шу ерда меҳнат қилмоқда. Ерни экишга тайёрлаш, чигит экишдан тортиб, ҳосилни териб олгунгача бўлган ишларда унинг ҳиссаси катта бўлади, албатта. Абдушукурнинг бу йилги аҳди 14ХВ—2,4 машинасида 200 тонна «оқ олтин» теришдир.

Бригадада пахтакорлик касбини ардоқлаб эл ҳурматини қозонаётган деҳқонлар кўп. Ю. Эловбоев, Т. Бойқўзиев, Х. Содиқова, М. Эргашева, Н. Сулеева каби колхозчилар ғанимат кунларнинг қадрига етиб 50 центнерлик хирмон учун мустаҳкам замин яратмоқдалар.

С. МУСАЕВ.
Ўрта Чирчиқ райони. Ленин номли колхоз.

ТАКРОРИЙ ЭКИШ ҲИСОБИГА

Обид Йўлдошев Тошкент районидаги Охунбобоев номли колхознинг ишбилармон, илғор бригада бошлиқларидан. Шу кунларда бу бригада далаларида бўлган киши қайноқ меҳнат устидан чиқади. Бир майдонда пишиб етилган помидорни йиғиштириб олиш ишлари қизитиб юборилган бўлса, қўшни пайкалда эндигина қад кўтарган ёш ниҳолга ишлов беріляпти.

Бригада сабзавоткорлари кейинги йилларда бой тажриба тўплашган. Улар техника имкониятларидан, маҳаллий ва минерал ўғитлардан самарали фойдаланиб, сабзавот экинлари ҳосилдорлигини йил сайин ошириб боришяпти. Эл дастурхонига кўплаб турли хил ноз-неъматлар тортиқ қилишда бир майдондан йилига икки марта ҳосил олиш муҳим омил саналади. Шунинг учун ҳам бригада аъзолари эртаки экинлардан бўшаган ерларни ўз вақтида сифатли шудгорлаб ўрнига такрорий экинлар экишмоқда.

Далаларда эртаки экинлардан мўл ҳосил етиштирилди. Жумладан, картошка ҳосилдорлиги гектар ҳисобига 150 центнерни, карам ҳосилдорлиги эса 360 центнерни ташкил этди. Эртаки экинлар ҳисобига сабзавот тайёрлаш йиллик плани ортиғи билан адо этилди. Бригада аъзолари шаҳарликлар дастурхонига планда кўзда тутилган 310 тонна ўрнига 392 тонна турли хил сабзавот маҳсулотлари етказиб бердилар.

— КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми қарорлари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумдаги сермазмун ва таъсирчан доклади барча қатори бригадамиз аъзоларини ҳам янги ғалабалар сари руҳлантирмоқда, — дейди бригада етакчиси О. Йўлдошев. — Биз ўз имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб янги оширилган мажбурият қабул қилдик. Мақсадимиз беш йилликнинг зарбдор йилида икки ярим йиллик план миқдорида сабзавот маҳсулотлари етказиб беришдир. Бунинг учун яна давлат қабул пунктларига 370 тонна маҳсулот етказиб беришимиз керак. Далаларимизда ана шу юксак мажбуриятга яраша ҳосил бор.

Дарҳақиқат шундай. Далалардаги ҳосил пешма-пеш давлат қабул пунктларига етказиб беріляпти. Давлатга маҳсулот сотишнинг узлуксизлигини таъминлаш мақсадида кечки экинларга ишлов бериш ҳам зўр уюшқоқлик билан олиб борилияпти. Бригада аъзоларининг фидокорона меҳнатлари туфайли 3 гектар майдондаги кечки картошка, 6 гектар ердаги сабзи, 6 гектар ердаги карам кун сайин кўкка бўй чўзиб баравж ривожланмоқда.

Бир майдондан йилига икки мартадан ҳосил олиш фақат бу бригададагина эмас, хўжаликнинг барча коллективларида одат тусига айланган. Шу кунларда хўжаликнинг 40 гектар майдондаги картошка, 40 гектар майдондаги сабзи, 10 гектар майдондаги бодринг, 80 гектар майдондаги карам, 10 гектар майдондаги турли хил сабзавот экинлари юксак агротехника қоидалари асосида парваришланаётир. Деҳқонлар кечки экинлар ҳосилдорлигини ошириш мақсадида органик ўғитлардан, техника воситаларидан самарали фойдаланмоқдалар. Шунинг учун ҳам хўжаликда ўрта ҳисобда картошка ҳосилдорлиги 135 центнерни, помидор ҳосилдорлиги 400 центнерни, карам ҳосилдорлиги 205 центнерни, пиёз ҳосилдорлиги эса 150 центнерни ташкил этмоқда.

Сабзавоткорлар эришилган ютуқларни янада мустаҳкамлаш мақсадида дала ишларини ҳар қачонгидан ҳам авж олдириб юборганлар. Улар КПСС Марказий Комитети июль Пленумидан руҳланиб, зарбдор йилда эл дастурхонига 9 минг тонна сабзавот маҳсулотлари, 1860 тонна картошка етказиб бериш учун қизғин курашмоқдалар. Ҳозиргача хўжалик миришкорлари давлатга сабзавот сотиш йиллик планини 80 процентдан ошириб бажардилар. Давлатга маҳсулот сотиш кун сайин қизиб бораётир. Ҳар куни эл дастурхонига 35 тоннадан ошириб турли хил сабзавот маҳсулотлари етказиб беріляпти.

Эл-юрт дастурхонини ёз неъматлари билан тўкин-сочин қилаётган деҳқонлар яқин кунлар ичида ўз сўзлари устидан чиқиб, юксак марранi эгаллайдилар. Уларнинг бугунги ғайрат-шижоатлари ана шундан дарак бериб турибди.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

САМАРАЛИ ҲАМКОРЛИК

● УЛАН-БАТОР. Флюорит-металлургия ва химия саноати учун муҳим хом ашё ҳисобланади. Шу йилнинг биринчи ярмида Монголия конларида флюорит қазиб чиқариш 1977 йилнинг шу давридагига нисбатан 32 процент кўпайди. Биргаликда иш кўраётган «Монгол-Совцветмет» Монголия-Совет хўжалик бирлашмасининг ташкил қилинганлиги туфайли МХРда ана шу қимматли минералнинг жуда кўп конлари кенг кўламда қазилмоқда.

Бирлашма randa кончиларининг интернационал коллективи Монголия табиий бойликларини саноат йўли билан ўзлаштириш соҳасида олдинда бормоқда. «Монгол-совцветмет» корхоналарида ишлаб чиқариш программаларини амалга оширишда юқори кўрсаткичларга эришилди. Кейинги уч йил мобайнида пландан ташқари 17 миллион тугриклик маҳсулот реализация қилинди. Маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришнинг 90 процентига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришилди.

ГАЛАЦ МЕТАЛЛУРГЛАРИНИНГ ЮТУҚЛАРИ

● БУХАРЕСТ. Руминияда етакчи корхоналардан бири бўлган Галац металлургия комбинати ишлаб чиқариш суръатларини жадаллаштирмоқда. Бу ерда йил бошидан буён топшириққа қўшимча равишда 3 минг тонна чўян ва 6 минг тонна пўлат эритилди, пландан ташқари 50 минг тонна металлургия агломерати тайёрланди. Галац меҳнаткашлари бу муваффақиятга асосан ишлаб чиқариш жараёнини такомиллаштириш, қурилмалар ва агрегатларни ўз вақтида профилактик кўрикдан ўтказиш ва ремонт қилиш туфайли эришдилар.

ЮСФРДА ТЕЛЕВИДЕНИЕ ТАРМОҚЛАРИ КЕНГАЙТИРИЛМОҚДА

● БЕЛГРАД. Творха деган жойда қабул қилиш ва узатиш кучли қурилмалари билан жиҳозланган янги радио-телевизион реле станцияси ишга тушди. Бу станция шарқий Босниядаги кўпгина шаҳарлар ва қишлоқларнинг аҳолисига радио ва телевидениенинг иккита программасини қабул қилиш имконини беради. Бу — Босния ва Герцеговина республикасида ҳозиргача қурилган ана шундай типдаги еттинчи станциядир. Шу йилнинг охирида фойдаланишга топшириладиган яна бир станциянинг ишга туширилиши билан республика территориясининг қабул қилиш мумкин бўлади.

ЯНГИ ЗАВОД ИШГА ТУШДИ

● ПРАГА. Словакиянинг Бойяна шаҳрида нефтни қайта ишлайдиган янги завод ишга тушди. Бу йилда 2 миллион тонна хом ашёни қайта ишлаш учун мўлжалланган бу корхона республика халқ хўжалигига мойларнинг ҳар хил турлари, дизель ёқилғи ва бензиннинг махсус сортларини етказиб беради.

Бу ерда беш йил мобайнида ишлаб чиқариш ҳажми қарийб 40 процент кўпаяди.

РАЦИОНАЛИЗАЦИЯ — БЕШ ЙИЛЛИК ХИЗМАТИДА

● БУДАПЕШТ. Дорог кўмир ҳавзаси рационализаторларининг шахсий ҳисобига ҳар йили 500 дан кўпроқ рационализаторлик таклифлари ва такомиллаштиришлар ёзиб борилади. Ишлаб чиқаришнинг техникавий даражасини оширишда инженерлар билан ишчиларнинг маҳкам ҳамкорлиги, шахтерлар партия ва касаба союз ташкилотларининг ихтирочилар ва рационализаторлар фаолиятига катта эътибор бераётганлиги ҳавзадаги корхоналарда ижодий муҳитни вужудга келтиришга ёрдам бермоқда.

ВХР новаторлари ҳар йили 70—80 мингта рационализаторлик таклифларини киритмоқдалар. Ана шу таклифларнинг бутун халқ хўжалиги миқёсида ишлаб чиқаришга жорий этилиши бир йилда 4 миллиард форинт иқтисодий самара келтирмоқда.

МЕЛИОРАЦИЯ ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

● БЕРЛИН. ГДР мелиораторлари ўтган олти ой мобайнида республиканинг энг қурғоқчил районларида 16,5 минг гектар майдонда янги суғориш системаларини вужудга келтирдилар, ёмғирлатадиган «фрегат» типидаги 50 та қурилмаларни қардошларча ёрдам доирасида Совет Иттифоқи етказиб бермоқда.

Франкфурт-Одер яқинидаги Одербрух районида республикада энг йирик бўлган суғориш комплекси барпо этилмоқда. Бу комплекс келгусида Берлин учун асосан ҳўл сабзавот етказиб берадиган бўлади.

Ҳозирги вақтда Магдебург, Потсдам, Лейпциг ва Галленинг қишлоқ районларида ер ости сув манбаларини қидириш соҳасида катта ишлар олиб борилмоқда.

Котбус округининг мелиораторлари эса бир йилда 50 минг бош қорамолни парвариш қилиш учун мўлжалланган «Шпреевальд» деб аталган жуда катта чорвачилик комплексини озуқа базаси билан таъминлаш учун шарт-шароитлар яратиб бериш йўлида ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар.

(ТАСС).

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

БРЮССЕЛЬ. «Умумий бозор»га аъзо бўлган мамлакатларда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш қисқариб бормоқда. Европа ҳамжамиятлари комиссиясининг хабар беришича, бу мамлакатларга 1973 йилдан тортиб, 1976 йилгача қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш ҳажми ўрта ҳисобда 1,4 процент камайган. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш Люксембургда 8 процент, Англияда 7 процент, Францияда 5,8 процент ва Бельгияда 4,2 процент қисқарди.

МАДРИД. Миллий статистика институтининг хабарига кўра, Испанияда 1 миллион 119 минг киши тамомила ишсиздир. Бу — мамлакатда ишлай оладиган аҳолининг 8,5 процентини ташкил этади. Кейинги олти йил ичида ишсизлар сони қарийб олти баравар кўпайди.

НЬЮ-ЙОРК. Нью-Йорк штатида ишсизлик ҳануз юксак даражада сақланиб қолмоқда. Меҳнат статистикаси бюросининг кейинги маълумотларига қараганда, ҳозирги вақтда бу штатда ишсизлар сони мамлакатдаги ўртача миқдордан ғоят кўп бўлиб, 7,4 процентни ташкил этади. Штатдаги негр аҳолиси ўртасида ишсизлик проблемаси жуда кескин тус олди. Нью-Йоркда яшовчи қора танли аҳолининг 11,3 проценти иш тополмай сарсон.

КОТОНУ. Ангола Халқ Республикасининг Ташқи ишлар министри Паулу Тейшейра Жоржи Белграддан қайта туриб, бу ерга келган эди. У Африкадаги мустақил мамлакатларнинг кенг антиимпериалистик фронтини вужудга келтиришни ёқлаб чиқди. Халқаро империализмнинг қўпорувчилик ишлари давом этаётганлиги ва қитъадаги тараққийпарвар давлатларнинг стабиллигига доим путур етказиш хавфи, деб таъкидлади у, бу чорани амалга ошириш зарурлигини тақозо этади.

Паулу Жоржи блокларга қўшилмаган мамлакатлар Ташқи ишлар министрларининг конференцияси натижаларидан мамнун бўлганлигини айтди. Конференция қатнашчилари, деди у, энг муҳим проблемалар юзасидан бир битимга келдилар, блокларга қўшилмаслик ҳаракатининг бирлиги ва жипслигини мустаҳкамладилар.

(ТАСС).

ТИНЧЛИК УЧУН КУРАШГА ДАЪВАТ

ТОКИО. (ТАСС). Япония пойтахтида атом ва водород қуролини тақиқлашга бағишланган халқаро конференция бўлиб ўтди. Шу конференция қатнашчилари қабул қилган декларацияда планетадаги барча тинчликсевар кучларнинг қуролланиш пойгасига қарши, ёппасига ва батамом қуролсизланиш йўлидаги ҳаракатларини активлаштиришга даъват этилади. Ядро қуроли дейилади декларацияда, кишиларнигина эмас, шу билан бирга жамиятни, цивилизацияни ва табиатни шафқатсиз йўқ қилиб ташлайди. Ҳозирги вақтда Японияда бундан 33 йил муқаддам Хиросима ва Нагасакига ташланган Америка атом бомбаларининг қарийб 370 минг қурбони — ядро қуроли нақадар даҳшатли эканлигининг жонли гувоҳларидир. Бутун дунёнинг тараққийпарвар жамоатчилиги атом бомбардимони қурбонларига ёрдам бериш ҳаракатини кучайтириши лозим.

Декларацияда ядровий қуролланиш пойгаси давом этаётганлиги таъкидланади.

Ҳужжатда бундай дейилади: «Биз тинчликни қадрлаётган кишиларнинг ҳаммасига мурожаат қилиб, қуролланиш пойгасини жиловлаш, ядро қуролини батамом тақиқлаш тўғрисида халқаро шартнома тузиш учун, ер юзида абадий тинчлик ўрнатиш учун куч-ғайрат сарфлашга даъват этамиз».

ЭКСПАНСИЯ ЙЎЛИДАН

ҚОҲИРА. (ТАСС). Тель-Авив босиб олинган араб ерларида маҳкам жойлашиб олишга интилиб, мустамлакачилик йўлини ўтказиб келмоқда. Исроил маъмурлари Синай ярим оролининг Исроил томонидан босиб олинган қисмини «ўзлаштириш»дан иборат янги махфий планни тузиб чиққанлар.

Қоҳирада чиқадиган ҳафталик «Ахер саа» газетаси таъкидлаб ўтганидек, бу план 30 та янги ҳарбийлаштирилган манзил қуришни кўзда тутади. Бу манзилларни кейинчалик кенгайтириш мўлжалланади. Синай ярим оролининг шимолий қисмидаги Ямит пунктида Исроилнинг Акаба кўрфазидаги Эйлат портигача чўзилиб кетган территорияда янги манзиллар қуриш кўзда тутилди. Исроил маъмурлари бу секторнинг бир қанча районларида маҳаллий араб аҳолисини ҳайдаб чиқариб уларнинг ер участкаларини қонунга хилоф равишда мусодара қилиб, қурилиш ишларига «тайёргарлик» кўра бошладилар.

Босқинчилар Ямитнинг ўзида янги порт қурмоқчилар. «Жануб лойиҳаси», деб аталган шу портнинг умумий қиймати 2,5 миллиард Исроил фунтига етади.

Бу фактлар Исроилдаги ҳукмрон доираларнинг экспансиячилик ниятларини жуда яққол тасдиқловчи янги далилдир. Улар Яқин Шарқ танглигини адолатли равишда бартараф қилишга тайёр эканликлари тўғрисида риёкорликдан иборат гапларни ниқоб қилиб олиб, амалда босиб олинган ерларни арабларга қайтариб беришни асло истамайдилар.

Мисрнинг бемаъни позицияси ҳам Тель-Авив қузғунларининг Синайга ўз одамларини кўчириб жойлаштириш соҳасидаги ишларини кучайтириб юборди. Миср Исроил билан сепарат музокаралар олиб бориб, арабларнинг агрессорга қарши кураш фронтини заифлаштирди ва кўпгина араб мамлакатларининг мададидан маҳрум бўлиб қолди.

КАНАДА ЭКОНОМИКАСИНИНГ ПРОБЛЕМАЛАРИ

ОТТАВА. (ТАСС). Канада Бош министри П. Э. Трюдо телевидение орқали гапириб, ҳукумат бир қанча чоралар кўрганлигига қарамай, канадада ишсизлик ва инфляция ошиб бораётганлигини, иқтисодий ўсиш суръатлари пасайиб бораётганлигини айтди. Ўтган йилнинг июнь ойидан бери инфляция суръатлари 7.8 процентдан 9.2 процентга етди, озиқ-овқат нархлари 10.3 процентдан 20 процентга кўтарилди. Июнь ойида савдо дефицити 93 миллион доллар бўлди. Кейинги 18 ой ичида дефицит бу қадар кўпаймаган эди. Ҳозир ишсизлар жами ишчи кучининг 8,6 процентига етиб қолди.

Шу муносабат билан Канада ҳукумати экономикани рағбатлантиришнинг янги программасини тузишга уриниб кўрди. Бу программанинг умумий белгиларини бош министр айтиб берди. Маҳаллий кузатувчилар бу программа Канада экономикасининг структурасига оид проблемаларни ҳал қилмаслигини, жумладан Канада экономикасининг АҚШ экономикасига қарамлигини камайтирмаслигини айтмоқдалар.

— Қуйиб қўйгандек... Ҳа, худди ўзи. Сиз ўртоқ старший лейтенант, дадангиз... Э, нималар деяпман, ўзи! Сиз — капитенимизнинг ўғлисиз! — қичқириб юборди Иван Федорович ва лабларини кафти орқаси билан артиб, Рустамни маҳкам қучоқлаб олди. — Ўғли! Шундайми? Комбатимизнинг ўғли! Топдимми? Жавоб беринг, ўртоқ старший лейтенант!

Уларнинг биринчи учрашуви шундай юз берганди. Ғуломов Речица яқинига капитан погонида келганида Иван Федорович собиқ командирининг ўғлини кўрганда қўлини ёнига уриб қўйди:

— Худди икки томчи сувдек жуда ўхшайди. Командирим бугун қайтиб келгандек. Худди эгизакларга ўхшайди. Бўйи ҳам, қадди қомати ҳам, кўзларининг қоралиги ҳам. Икковининг сочи ҳам қисқа қилиб олинган. Шунақаям ўхшайди-ми? Ҳа, нимасига ажабланиш керак? Ота билан ўғилда!

Ғуломов сочини шундай калта қилиб олдириб юришни ўз отасига қиёс этганлигини бу кишига айтмади.

...Очиғи, Ғуломов полк бошлиқлари кузатиб чиқади, деб ўйламаган эди. Нима, уларнинг бошқа ташвиши йўқми? У полкнинг арзандаси эдимики, ҳамма елкасида кўтариб юрсин. Подполковникнинг ҳайрини берсин, ўшанда штабда кузатиб қўйиши тўғрисида эслатди. Ўшанинг ўзида кўнгли таскин топиб, илиқлик сезгандек бўлди. Шундай бўлса-да, аэровокзалга кираверишда колоннадан ажралиб чиқиб полк командири билан рўбарў келиб қолганда ажабланди. Капитан ҳатто бироз ўзини йўқотдиям, севиндиям. Бироқ, бу учрашувни кутмаганлигини сездирмади: командир берган ваъдасига биров ишончсизлик қилса хафа бўлиши мумкин.

— Мана, сиёсий ишлар бўйича ўринбосар билан бирга батальон командиримизни кузатгани келдик, — қувноқ оҳангда гапира кетди Стрельцов подполковник Малаховни олдинга ўтказаркан. — Николай Степанович полк офицерри билан танишув вақтида йўқ эди, ана шу камчиликни мана аэропортда тузатадиган бўлдик!

— Э, биз илгаридан танишмиз! — эътироз билдиргандек бўлди Ғуломов сиёсий ишлар бўйича ўринбосарнинг қўлини сиқаркан. — Подполковник Малахов дивизияда жуда кўзга кўринган одам, қўшни қадрдон полк офицерлари нахотки билмасалар!

— Эшитдингми, Николай Степанович, — илиб кетди полк командири. — Сиёсий ходимларнинг шуҳрати кино артистлариникидан қолишмайди! Ҳаммаёқда уларни билишади!

— Ўргилдим, бундай ўхшатишдан! — кулди Малахов. — Ҳар қалай, артистнинг машҳурлигини биз ҳарбийларнинг машҳурлигига ўхшатишганда ҳаммамиз қувонардик. Баъзан шундай бўлади: билмаслик, умуман, танимаслик керак бўлган одам отнинг қашқасидек ҳаммага маълум бўлиб қолади. Кимни билиш керак бўлмаса, у ҳақда ҳеч нарса эшитмаган маъқул!

— Қара-я, қаёққа буряпти гапни! — бармоқларини қисирлатиб қўйди Стрельцов.— Сенга шу шуҳратингнинг ўзи етмайдими?

— Гап мен ҳақда кетаётгани йўқ, Виктор Иванович, биласанми... — Малахов кафтини тираб полк командиридан четлашди. — Фақат армия сиёсий ходимлари тўғрисидагина эмас...

— Биламан, биламан, шунинг учун ҳам ҳазиллашдим... шошилди полк командири. — Кел, бу гапни қўйайлик, ҳозир хайрлашадиган пайт. Самолёт вақтида учармикан? Кечикмасмикан? — сўради у капитандан.

— Эълон қилишди, ўз вақтида учаркан, ҳозир чиқишга таклиф этишса керак... Регистрация бўлди, демак, ҳаммаси жойида бўлиши керак,— жавоб берди Ғуломов.

— Хўш, капитан, бўлмаса хайрлашамиз. Оқ йўл, омон-эсон бор, у ёқда яхши дам ол! — полк командири Ғуломовга қўлини чўзди.

— Москвада тўхтайсизми, ёки дарҳол у ёққа учаверасизми? — сўради Малахов капитан билан хайрлашаркан.

— Иложи бўлса ўша кунiёқ Гомелга учиб кетаман. Биз у ерда дадамнинг бир полкдоши билан учрашишга ваъдалашганмиз. Эҳтимол, мени кутиб тургандир, жуда тартибли, интизомли одам.

— Сўнг-чи? — сўрашда давом этди Малахов.

Ғуломов ютинди.

— Сўнг... — деди ниҳоят у, — сўнг Иван Федорович Попов... Дадам билан бирга жанг қилган... бу старшина... Мен билан отамнинг сўнгги йўлларидан юришга ваъда берган...

— Э, шундайми... оҳиста пичирлади сиёсий ишлар бўйича ўринбосар. — Яна бир марта оқ йўл тилаймиз, ўртоқ капитан. Сизга бу сафарда энг яхши тилаклар изҳор этамиз. Бунақа сафар албатта яхши бўлади... қўшиб қўйди у. Стрельцов маъқул оҳангида бош силкиди.

— Фақат сафарнинг бошланиши унчалик муваффақиятли бўлмаяпти, — тим қора кўзларини чақнатиб гап очди Ғуломов. — Бизни Ўрта Осиё об-ҳавоси панд берди. Бизда ёзлик кийим формасига ўтиш тўғрисида буйруқ бўлган эди. У ерда эса ҳали ҳам қишлик кийимига ўралиб юришгандир. Қалпоқни олишни унутибман, биринчи патрулга дуч келгунча фуражкада бораверамaн.

— Биринчи патрулгача эмас, Калинин проспектидаги «Военторг» магазинигача бориш керак, у ёғига олам гулистон! — ҳазил оҳангида деди полк командири. — Хўп, хайр бўлмаса!

Полк командири капитанга честь бериб сиёсий ишлар бўйича ўринбосар билан ўзларини кутиб турган автомашинага қараб кетди, Ғуломов эса соатига қараб бошлиқларни орқасидан кузатиб қўйди. Полк командири билан ўринбосарнинг бўйлари тенг эди. Бироқ Стрельцовнинг ҳаракатлари олисдан ҳам ёшларга хослиги, кескинлиги билиниб ажралиб турарди. Малаховнинг ҳаракатларида эса шошилмаслик, хотиржамлик кўринарди. Лекин Ғуломов шуни билардики, сиёсий ишлар бўйича ўринбосарни хотиржамликда сира ҳам айблаб бўлмасди. Дивизияда Малахов тўғрисида гап кетганда «ҳақиқий комиссар» дейишарди. Бу эса сиёсий ходим учун юксак баҳодир.

Ғуломов нонушта қилмаслигини, иложи бўлса дам олажагини айтиб, стюардессани огоҳлантирди-да ўриндиққа қулайроқ жойлашиб олди ва самолёт кўтарилиши билан уйқуга кетди. Москвага яқинлашгандагина уни қўшниси уйғотди, ухлаб ётган йигитнинг оёқлари устидан ўтишни лозим кўрмади. Ғуломов эса солдатча одатига кўра ҳар қандай шароитда ҳам ухлашга кўниккан бўлиб, уч соатча мириқиб дам олганидан сўнг ўзини жуда яхши ҳис этарди. «Агар поезд кечикадиган бўлса энди икки-уч сутка ухламасам ҳам бўлади. Гомель қайдасан деб бораверамaн!»

Такси бекатига у биринчи бўлиб келди. Кичкинагина чемоданчасини багажга топширмаганлиги учун самолёт салонидан кўтариб олиб тушиб, тўғри шаҳарга йўл олди.

— Аввал — биринчи дуч келган «Военторг»да тўхтаймиз, деди у шофёрга. — Формага кўра бошга кийиб олиб, Белорус вокзалига кетамиз!

— Хўп бўлади! — ҳарбийчасига жавоб берди шофёр капитаннинг фуражкасига эътирозли назар ташларкан. — Ҳақиқатан, ўртоқ капитан, мавсумга қараб кийинмабсиз. Бизда бунақа бош кийимни фақат май ойларидагина кийишади...

— Солдат бўлганмисан? — сўради Ғуломов шофёрнинг ёш, дум-думалоқ юзига қараркан. — Армиядан бўшаганингга анча бўлдими?

— Кузда? — ҳайриҳоҳлик билан суҳбатга тушди шофёр. — Ҳали ҳам старшина тушимга кириб туради, — кулиб қўйди у ва бирдан жиддийлашди. — Сиз Белорус вокзали дейишингиз билан ўша кино эсимга тушиб кетди. Зўр картина-да! Жон-дилинг билан томоша қиласан. Тенги йўқ!

— Кинофильм ёққан эди, дейсанми? — Ғуломов бу картинани қизиқиб ўзи ҳам 5—6 марта кўрган эди. — Неча марта кўргансан уни?

— Ҳисоби йўқ! — қўл силкиди ҳайдовчи. — Картинанинг ўзида эҳтимол ҳеч қандай жозиба йўқдир. Лекин ўртоқ капитан, ундаги одамларни қаранг. Фронт бўйлаб ўлимни писанд қилмай бирга ўтишади-я. Қанчалик дўст улар. Сув ҳам, ўт ҳам ажратолмайди!

Шофёр машинани жуда усталиқ билан бошқариб борарди. Бир қўли «баранка»да турса, иккинчиси формали камзули этагида бўлиб ўқтин-ўқтин силаб қўярди. Ғуломов ўзи автомашина рулига ўтиришни жуда яхши кўрарди. Лекин Москвада у бу орзусига бирор марта ҳам эришолмаганди. У одамлар ва автомашиналар тиқилич кўчаларда автомобилни бошқаролмайман, сўзсиз авария қиламан, деб ўйларди. Таксичи эса ниҳоятда хотиржам бўлиб машина ҳайдаб борар, йўловчи билан бемалол гаплашаверар, бироқ йўлдан, рўбарў келаётган автомашиналардан кўзини узмай ёндаги ойначага ҳам қараб-қараб кетарди.

— Бизда армияда ҳам яхши йигитлар йиғилган эди. Жуда иноқ эдик. Лекин фронтчиларнинг дўстлиги бошқа гап. Худди «Запорожец» билан «Волга»дек фарқ қилади... Ғалаба тўғрисидаги қўшиқ ҳам хўб ажойиб-а! Эслайдингизми, ўртоқ капитан? — шундай деди-ю, секин хиргойи қила бошлади.

Бу қўшиқни Ғуломов ҳам ҳаяжонланмай эшитмасди. Чунки шу қўшиқ бўлмаса ҳам худди шунга ўхшаганини унинг дадаси ўз жанговар ўртоқлари билан айтган, кейин фронт йўлларидан шу қўшиқни айтиб ўтган, ана шу йўллардан эса ўтиз йилдан сўнг унинг ўғли ўтади...

У Иван Федорович албатта вокзалда кутиб олишини биларди. Ғуломов кейинги йилларда Белоруссияга қай вақтда келмасин Попов уни ё вагон зинасида ёки самолёт трапида кутиб олар эди.

Ғуломов Иван Федоровични жигарранг сунъий қундуз ёқали калта пальто ва шундай сунъий қоракўл қалпоқда кўришга одатланиб қолган эди. Ҳозир эса қари солдат уруш йилларидаги ҳақиқий пўстин, вақт ўтиши билан уринган кирза этик, хиралашган кўкимтир юлдузли эски солдат қалпоғини кийиб олган эди. Фақатгина пўстиннинг енги аввалларидагидек чўнтакка кийгизиб қўйилмай, солдатларнинг брезент камари остида турарди.

— Жуда кетворибди-ю! — капитан эски қадрдонини қувонч ила қучди.

— Ўша вақтдаги кийимни кийдим... Бутун солдатлик кийимимни сақлайман... — деди Попов капитандан кўзини яшириб. — Уни қўлга олишим билан солдатларга ярашмаса ҳам кўзимдам ёш келади. Тутолмайман ўзимни, Томоғимга бир нарса тиқилади-қолади. Мушт катталашгандек бўлади... Ажабланадиган жойи йўқ... Ана шу солдат либосида ўлимни кўрдим, ёнгинамда, ана шундай сиз турган жойда... Пўстинга, гимнастёркага қарайман-у, кўз олдимдан ўша вақтларда ҳалок бўлган йигитларим ўтади... Ҳа, майли, ўртоқ капитан, кетдик, кўз ёшига вақт эрта ҳали, — қуриб қолган лабларини тили билан намлаб кулимсирашга уринди Иван Федорович. — Бу ерда ҳар бир қарич ерга қонимиз тўкилган. Қанчадан-қанча йигитлар бош қўйганлар бу ерга!

(Давоми бор).

Шанба саҳифаси

ИҒВОГАР

У ўзи юрса-да юқтирмасдан
гард,
Тирноқдан кир излаш унга
туғма дард.
Топмаса игвобоп одам,
ниҳоят—
Отаси устидан ёзар
шикоят!

●

ТУРЛАНИШ

Бошлиқлар олдида
у тулки доим,
Икки қўл кўксида, сўзлар
мулойим.
Ўзига тобелар олдида эса,
Ўлжага чанг солган
йиртқичдай золим!

●

УПКАСИЗ ШОИР

Тўрт йўл шеъри чиққач
энди ёноғи,
Олти йўл босилгач ошди
димоғи.
Саккиз йўллик шеъри
ёритилган кун,
Ерга тегмай қолди икки
оёғи.

ЁЗУВЧИ ҲАЖВ ДАФТАРИДАН

КУЛГАН ОДАМ ҚАРИМАС

ЎҚИТУВЧИ Боқи Каримов бўш вақтларида балиқ ови билан шуғулланарди. Бир куни қармоғига жимжилоқдай балиқ илинди. У балиқни зарда билан сувга отди-да, қатъий тайинлади:

— Бор уйингга, эртага ота-онанг билан бирга кел!

* * *

СОЛИ Валидан пул қарз сўради. Унга жавобан Вали деди:

— Мен сенга бажонудил қарз берардим-у, лекин дўстлигимизга путур етиб қолармикин деб қўрқаман-да...

Соли кулиб деди:

— Ие, биз иккаламиз бир-биримиз билан қанақасига дўст эканмиз, қизиқ!..

* * *

БИР КИШИ дўстига деди:

— Нега қўшнинг қаёқдаги бўлмағур латифаларни айтса ҳам қаҳ-қаҳ отиб кулаверасан?

Унга жавобан дўсти деди:

— Кулмасликнинг иложи йўқ-да. Агар кулмайдиган бўлсам, қўшним менинг латифаларимни яхши тушунмаяпти деб ўйлайди-да, ўша латифасини яна бошқатдан бошлайди!..

* * *

КАМОЛ катта чинор тагида китоб ўқиб ўтирарди. Унинг ёнига сингилчаси Гулнора югуриб келди-да деди:

— Югуринг, ака, сизни ойим чақиряптилар.

— Шошма, аввал тулки ҳақидаги манави эртакни ўқиб олай, кейин бораман, — деди Камол китобдан бош кўтармай.

— Жудаям қизиқ эртак эканми?

— Ҳа, жуда қизиқ.

— Ундай бўлса сиз ойимнинг олдига югуриб бораверинг, ўша қизиқ эртакни охиригача мен ўқиб қўяман... — деди Гулнора.

* * *

ЁШ ЭРУ ХОТИН бувиларининг туғилган кунида унга нима совға қилиш ҳақида узоқ маслаҳатлашишди. Ниҳоят хотини қувонч билан деди:

— Яхшиси бувимизнинг туғилган кунида унга ўғилчамизни совға қилиб қўяқолamiz. Уни боқиб овуниб ўтирадилар...

* * *

ЙЎЛОВЧИ такси шофёридан сўради:

— Шу турган жойимдан темир йўл вокзалигача неча пулга олиб бориб қўясиз?

— Ўн сўмга, — деди шофёр.

— Мунча қиммат? Яхшиси мен сизнинг жойингизга ўтирай, сиз эса пассажир бўлиб менинг ёнимда ўтиринг. Ўшанда мен сиздан беш сўмдан ортиқ ҳақ олмайман!..

* * *

БИР КИШИ аррасини омбор хонадан излаб тополмагач, хотинига бақирди:

— Хотин! Эски арра қани?!

Хотинидан илгарироқ қайнонаси дарғазаб бўлиб жавоб берди:

— Агар мени арра деяётган бўлсангиз, ўғлим, ҳар ҳолда унчалик эски арра эмасман!..

Турсунбой МАҲМУДОВ.

Гаванада ўтаётган жаҳон ёшлари ва студентлари фестивалида ҳамюртимиз ака-ука доирачилар—Дилмурод, Ҳолмурод, Элмурод Исломовлар ўзбек халқ доира санъатини намойиш этмоқдалар. Суратда: ака-укалар доира куйини ижро этишмоқда.

А. Усмонов фотоси. (ЎзТАГ).

ЛЕВ ТОЛСТОЙНИНГ ОРЗУ ВА АРМОНЛАРИ

1910 йил 28 октябрда ҳали кўпчиликка маълум бўлмаган Астапово темирйўл станциясида улкан адиб жон берди. Тунги соат 12 да у ўзининг сўнгги буюк сўзларини пичирлади: «Дунёда азоб чекаётганлар миллиондан ортиқ, сиз бўлсангиз фақат биргина Лев Толстой ҳақида қайғуряпсиз...».

1917 йили Россияда Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалаба қозонди. Миллионлаб азобланган мазлумлар ҳокимият ва ўз тақдири учун қайғуришни ўз қўлларига олди. Янги ҳокимият декретларидан бирида қарор қилинди. Россияда заминнинг барча буюк ўғилларига, барча халқ дўстларига ёдгорликлар ўрнатилиши лозим. Рўйхатда биринчи бўлиб Лев Толстойнинг номи турарди.

Революцияга қадар Россияда улуғ ёзувчининг китоблари кичкина тиражлар билан 3000—5000 нусхада нашр қилинган. Унинг асарлари билан китобхонларнинг торгина доираси таниш эди, холос.

В. И. Ленин 1910 йилда Толстой ҳатто Россиянинг ўзида ҳам жуда озчиликка маълум эканлигини ёзган эди. Унинг буюк асарларини бутун халқ мулкига айлантириш учун курашиш керак. Миллионлаб ва ўн миллионлаб кишиларни зулмат, қолоқлик, каторга меҳнати ва очликка маҳкум қилган тузумга қарши курашиш учун социалистик тўнтариш кераклиги ҳақида таъкидлаган эди доҳий.

Совет даврида Толстойни фақат рус китобхонларигина таниб қолмадилар, балки революциягача ўзининг ёзувига эга бўлмаган халқлар ҳам унинг китобларидан баҳраманд бўлди. СССРда улуғ адибнинг асарлари 98 тилда умумий тиражи 200 миллион нусхада, 2455 марта чоп этилди.

Лев Толстой революционер эмас эди. Аммо уни Ленин «рус революциясининг кўзгуси» деб атади. Чунки даҳо санъаткорнинг ижодида рус ҳаётидаги революцион қайта қуриш ҳаракатига даъват этувчи воқеа ва зиддиятлар ўз аксини топди.

Граф Толстой ўз синфига қарши, давлат ва черков ҳокимиятига қарши борди. Лекин у энг кескин ва тор-мор қилувчи кучга эга бўлган социал танқиднинг тарафдори сифатида айни пайтда зулмга куч билан қаршилик кўрсатмаслик ғоясини илгари сурди. Толстой курашнинг ягона воситаси сифатида оммавий фош қилиш ва заиф бўйин товлаш кифоя, деб ҳисоблади.

Толстой киши ва инсониятнинг янгиланишига олиб борувчи йўл индивидуал маънавий иш ва ахлоқий такомилга эришувдан иборат деб билди. Шунинг учун у сиёсий кураш ва революцион ҳаракатни рад этди. У нотўғри йўлни танлаган эди, аммо унинг мақсади ҳаққоний мақсад эди. Буюк ва олийжаноб мақсад эди.

Ленин мана шу графга қадар адабиётда ҳақиқий мужик келанжело номлари билан бирга тилга олинади.

Толстой одатдан ташқари даражада оддий ва мутлақо такрори йўқ адиб. У табиийлик билан, қандайдир биринчи бор яратилган характерлар билан ва ўз асарларининг жиловсиз қудрати билан кишини ҳайратга солади. У **биринчи сўзлар** билан, қалбдан чиқадиган сўзлар билан гапиради. Толстойнинг китобларидан ҳақиқат ва ҳаққонийлик уфуриб туради. У ишонтирганчалик ҳеч ким ишонтиролмайди.

Толстой қудрати фақат китобхонларни эмас, балки жаҳон танийдиган адибларни ҳам ҳайратда қолдирди. Флобер, Чехов, Мопассан, Горький, Цвейг, Роллан, Брехт, Шоу, Хемингуэй — уларнинг ҳаммаси мана шу гигантнинг аҳамиятини тан олишган. «Биз, ҳозирги давр ёзувчиларининг,

Л. Н. ТОЛСТОЙ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 150 ЙИЛЛИГИГА

бўлмаганлигини ҳаққоний равишда айтиб ўтди. Толстой китобларида миллионлаб рус деҳқонларининг норозилигини тасвирлади. Бироқ шу билан бирга у жамиятни ҳақиқат асосига қуришга эришиш учун керакли воситаларни билмайдиган деҳқонларнинг афсус надоматларини ҳам акс эттирди.

Толстой адашди. Унинг хатолари буюк одамнинг хатолари эди. Улуғвор қадамлар билан қадам ташлаётган одам агар ҳақиқий сўқмоқдан салгина бўлса ҳам оғиб кетса, кейинчалик у ўз йўлидан кичик одамга нисбатан кўпроқ узоқлашади. У хатоларга йўл қўйди, бироқ Толстойни ўша хатолар характерламайди. Қуёшнинг улуғворлиги ундаги доғларда эмас...

Толстойнинг китоблари ҳар бир маданий одамга маълум. «Уруш ва тинчлик», «Анна Каренина», «Тирилиш», «Казаклар», «Иван Ильичнинг ўлими», «Ҳожимурод» — бу асарлар фақатгина рус адабиёти эмас, балки бутун жаҳон маданиятига шуҳрат келтирди. Шунинг учун Толстой буюклардан — буюкларнинг номлари қаторида — Шекспир ва Гёте, Бетховен ва Ми-

—деган эди Анатоль Франс,— у билан фарқимиз микроскоп билан телескоп фарқичаликдир».

Тўғрилик, табиийлик, оддийлик унинг шиори эди. Китоблар халққа аталган бўлиши, унга тушунарли бўлиши лозим, бир ҳовуч кишилар гуруҳигагина аталган бўлмаслиги керак.

Санъат, уқтирган эди Толстой, ижодкор кечинмаларини кенг оммага юқтириш усулидир. Бундан шундай хулоса келиб чиқади: фақат ҳаққоний одамгина, манфаатпарастлик ва кўз бўямачиликдан ёт одамгина ёзувчи бўлиш ҳуқуқига эга. Унинг ўзи худди ана шундай адиб эди. Ҳаётининг сўнгги кунларида у ўз қишлоғидан чиқиб кетди. Ўзи ихлос қўйган ғоялар билан кечираётган умри бир-бирига мутлоқ мувофиқ бўлиши учун у ҳамма турмуш лаззатларидан воз кечди.

...Йиллар Лев Толстой яшаган ва тасвир этган даврдан бизни тобора узоқлаштирмоқда. Толстойнинг ватани унинг ижоди учун материал берган ўша Россия ҳаётидан тобора олисламоқда.

Келажак ҳақида гапирар экан у кишиларни қардошларча бирликка интилтирувчи туйғулар уйғотадиган асарларгина санъат даражасига ета олишини тасдиқлаган эди. У яна шуни таъкидлаган эдики, санъатни бой кишиларнинг маълум синфи эмас, балки бутун халқ баҳолайди, чинакам қадрига етади.

Совет кишилари шу билан фахрланадиларки, ана шундай санъат дунёда биринчи бўлиб Лев Толстой ватанида яратилди.

Ўша давр халқининг кичик бир қисмидан чиққан озчилик кишиларгина санъаткор бўлишлари мумкин эди. Аслини олганда, бутун халқ орасидаги бадиий адабиётга қизиқиши зўр, иқтидори баланд кишилар санъаткор бўлиб танилиши даркор. Санъаткорлик фаолияти ҳамма кишилар учун очиқ-эркин фаолият бўлиши кераклигини уқтирган эди Толстой.

Бу сўзларни фактлар шарҳлаб турибди. Мамлакатимизда ҳозир 15 миллион катта ёшдаги кишилар ва 10 миллион ўқувчи ёшлар бадиий ҳаваскорлик билан шуғулланишади. Бизда профессиональ театрларга қараганда халқ театрлари кўп, уларнинг сони тўхтовсиз ошмоқда. Ёзувчи, рассом ёки композитор бўлиш учун фақат биргина нарса — истеъдоднинг ўзи кифоядир.

...Каренин ва Курагинлар аллақачон ўтиб кетишган. Ҳожимуроднинг авлодлари ҳам ўша даврдагидан бошқача, улар совет халқларининг дўстона оиласида эркин ҳаёт кечиришмоқда. Анна Каренина ва Катюша Маслова, Безухов, Левин, Нехлюдовлар ҳаётини заҳарлаган муаммолар энди йўқ. Ўша саводсиз мужикларнинг набиралари фазога парвоз қилишмоқда, институтларда сабоқ беришяпти, қисса ва достонлар яратишяпти...

Фақат Толстой ўшандайлигича қолди. Олис йиллар уфқидан у янада буюк ва улуғворроқ бўлиб кўринмоқда. Ҳақиқатан ҳам «катта нарса олисдан яққол кўринади» деган сўзларда ҳикмат кўп.

Г. ПЕТРОСЯН. (АПН).

ЧЕТ ЭЛ АЖОЙИБОТЛАРИ

КАРФАГЕН ҚАЙТА ҚУРИЛАДИ

КАРФАГЕН шаҳри эрамиздан аввалги 146 йилда бутунлай вайрон қилиб юборилган ва шундан сўнг қайта тикланмаган эди. Эндиликда эса бу ерда миллий парк яратишга қарор қилинди. Бунинг учун янгидан иккита кўл, шаҳарнинг тарихий маркази, уни Ўрта Ер денгизи билан боғлаб турувчи канал тикланади. Тарихий шаҳар Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ЮНЕСКО ташкилоти раҳбарлигида бунёд этилади.

●

ПАРИЖ ОСТИДА НЕФТЬ

ФРАНЦИЯ пойтахти остида нефть бормикин? Бу муаммо ҳозирги вақтда парижликларни жуда қизиқтиряпти. Негаки, «Эссо-Франс» компанияси шаҳардан 70 километр нарида ерни пармалаб, махсус тадқиқотлар ўтказмоқда. Шу тадқиқот натижасида 1845 метр чуқурликда нефть борлиги аниқланди. Шу боисдан ҳам Париж аҳолиси ташвишга тушиб қолди: «Наҳотки, пойтахт нефть конига айланса?»

●

ЭНГ БАЛАНД ТЕМИРЙЎЛ

ПЕРУДА ер юзида энг баланд темирйўл қурилди. Эндиликда пассажир ва юк ортилган поездлар денгиз сатҳидан тўрт минг метр баландликда ўтган темирйўлдан қатнаб турибди. Маълумки, ана шундай шароитда одам кислород етишмаётганини ҳис қилади. Шу боисдан ҳам темирйўл ходимлари пассажирларни кислород ёстиқчалар билан таъминлашади. Аммо бу пассажирларга атрофдаги тоғ манзараларини мароқ билан томоша қилишларига тўсқинлик қилмайди.

●

ВУЛҚОН ОТИЛАДИМИ?

ЖАҲОНДА энг йирик вулқоншунос Гарун Тазиев фикрича, жуда узоқ вақтдан бери ҳаракатсиз турган Эрон вулқонлари яна уйғониши мумкин. Олимнинг фикрича, Арабистон ярим ороли шимоли-шарқ йўналишида аста-секин сурилиб бормоқда. Шунинг натижасида Эронда ер қатлами ҳаракатга келиши ва вулқон активлиги даври бошланиши мумкин. Вулқоншуноснинг бу тахминини қанчалик ростлигини келажак кўрсатади.

ҲАР ТЎҒРИДА

АНОДИН НИМА?

АҚШ соғлиқни сақлаш миллий институтининг олимлари одам қонида оғриқни босадиган моддалар борлигини аниқладилар. Анодин деб аталмиш бу модда мия қобиғига таъсир эттирилганда у бир неча соат мобайнида морфий сингари таъсир кўрсатди. Тахмин қилишларича, анодин одам қонидаги активлаштирувчи модда бўлиб, у уйқуга ва уйқудан уйғонишга таъсир қилади.

●

ЧУМОЛИЛАР ЮРИШИ

ИТАЛИЯДАГИ Удине шаҳрининг тарихий маркази бундан бир қанча вақт муқаддам зилзиладан қаттиқ зарар кўрган эди. Эндиликда у яна бир хатар остида қолди.

Шаҳар марказий кўчаларида жойлашган кўпгина қадимги биноларда чумолилар ҳаддан ташқари кўпайиб кетди. Миллионлаб ҳашарот ёғочдан қилинган ҳамма жиҳозларни аёвсиз емириб кетмоқда. Натижада ўнлаб бинолар емирилиши мумкин. Ҳашаротга қарши кураш шунинг учун ҳам қийинлашяптики, уларга ҳеч қандай кимёвий моддалар таъсир қилмаяпти.

●

СОВУҚҚА ЧИДАМЛИЛАР

УЗОҚ вақтгача оқ айиқ энг паст ҳароратда ҳам яшай оладиган чидамли ҳайвон ҳисобланарди. Аммо, Норвегияда ўтказилган тажрибаларда қутб ўрдаги энг чидамли ҳайвон эканлиги маълум бўлди. У 110 градус совуқда ҳам яшай олар экан. Совуққа чидамлилиги жиҳатидан иккинчи ўринда ғоз, кейин тюлень туради. Фақат шулардан кейин 80 градус совуққа чидайдиган оқ айиқ навбат эгаллайди.

●

ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛУВЧИЛАР

АФРИКАДАГИ Танзания давлатида янги ўқув юрти ташкил қилинди. У Африка ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш бўйича мутахассислар тайёрлайди. Бу ерда Кения, Уганда, Эфиопия, Нигерия ва бошқа мамлакатлардан келган талабалар ҳам таҳсил кўрмоқда. Мазкур колледжда тўпланган билим ва тажриба шу қитъанинг турли миллий қўриқхоналарида қўлланилади. Ҳозир ўқув юртида табиий-илмий музей яратилди. Унда бой коллекция ва махсус адабиётлар тўпланди.

СПОРТ

ҲИСОБ ОЧИЛДИ

Багиода жаҳон чемпиони Анатолий Карпов ва тож даъвогари Виктор Корчной ўртасидаги матч давом этмоқда. Еттита учрашувдан сўнг, ниҳоят ҳисоб очилди. Жаҳон чемпиони саккизинчи партияда 28-юришдаёқ рақибини таслим этди.

МАМЛАКАТ ЧЕМПИОНАТИДА

Турнир жадвалида пешқадамлик қилаётган Тбилиси футболчилари Львов шаҳрида киевлик клубдошларига 0:1 ҳисобида ютқазиб қўйдилар. Москва динамочилари эса шундай ҳисобда «Днепр»ни мағлубиятга учратишди. Қолган ўйинлар қуйидаги натижалар билан тугади: «Қайрат»—«Черноморец» — 1:1, «Нефтчи» — «Локомотив» — 2:0, «Заря» — «Шахтёр» — 2:2.

РИНГДА АРМИЯЧИЛАР

Львовда дўстона армиялар чарм қўлқоп усталарининг чемпионати бўлиб ўтмоқда. Кескин курашларда тошкентлик боксчилар анча муваффақиятли қатнашишяпти. Жумладан, Д. Грубов 60 килограммгача бўлган вазн категориясида ярим финалда руминиялик Х. Султон билан учрашиб ғолиб келди ва финалга чиқди. Иккинчи вакилимиз В. Шин ҳам финалда олтин медаль учун курашади

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

Телевидение

6 АВГУСТ, ЯКШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — Концерт. 10.15 — «Ота-оналар, сизлар учун». 10.45 — «Тонгги почта». 11.15— «Кўплаб сифатли товарлар етказиб берайлик». 11.45 — «Граф хавобазорларида» (бадиий фильм). 12.50 — «Москвичка». 13.50 — Адабий суҳбатлар. 14.40 — «Спортлото». 14.55 — «Здоровье». 15.40 — «Музикали абонемент». 16.10 — Ҳамдўстлик». 16.45 — «Олимпиада—80». 17.30 — «Мўъжизасиз-мўъжизалар». 18.30— Янгиликлар. 18.45 — Мультфильм. 19.00 — Ёшлар ва студентларнинг Гаванадаги XI Жаҳон фестивалида. 19.45— Операларга ёзилган увертюралар. 20.15 — «Кавказ асири» (бадиий фильм). 21.30— «Вақт». 22.00 — Ёшлар ва студентларнинг XI Жаҳон фестивалида. 23.30 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10— Концерт. 10.50 — Телеминиатюралар. 11.30 — «Ўзбекистон спорти». 12.00 — «Учинчи авлод» (телетеатр, 1-қисм). 13.30 — Ҳужжатли фильм. 13.45 — «Кинокўзгудаги ҳаёт». 17.35 — Мультфильм. 17.55 — «Санъат ғунчалари». 18.25 — «Ёшлик». 18.55 — Халқаро шарҳловчи саволларга жавоб беради. 19.15 — «Ахборот». 19.30 — «Қизлар давраси». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Ҳ. Охунова концерти. 21.30 — «Вақт» (Москва). 22.00 — Ғўза парвариши илғорларига тенглашинг. 22.15 — «Қора қисқичбақа панжасида» (бадиий фильм).

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

17.30 — Душанба кўрсатувлари.

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — «Зарядкага сафланинг». 9.50 — Концерт. 10.20 — «Будильник». 10.50 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 11.50 — «Ўн беш ёшли капитан» (бадиий фильм). 13.10 — «Қишлоқ янгиликлари». 14.10 — Музикали киоск. 14.40 — «Арвоҳ» (телеспектакль). 17.00 — Халқаро панорама. 17.30 — Бугун — Бутуниттифоқ темирйўлчилар куни. 17.45 — Концерт. 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Мультфильм. 19.00 — «Киносаёҳатчилар клуби». 20.00 — 1978 йил қўшиқлари. 20.30 — Ёшлар ва студентларнинг Гаванадаги XI Жаҳон фестивалининг ёпилиши. 21.30 — «Вақт». 22.00 — Ёшлар ва студентларнинг Гаванадаги XI Жаҳон фестивалининг ёпилиши (давоми). 23.15 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Концерт. 10.50 — «Гўзаллик оламида». 11.20 — «Йўл ҳаракати хавфсизлиги учун». 12.00 — Қувноқ стартлар». 13.00 — «Бепоён Ватаним менинг». 13.10 — «Учинчи авлод» (телетеатр, 2-қисм). 14.45 — Реклама. 17.35 — Мультфильм. 18.15 — Бугун — Бутуниттифоқ темирйўлчилар куни. 18.35 — «Оила гурунги». 19.10 — «Ахборот». 19.25 — «Биз— ватанпарвар интернационалистлармиз». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Телеминиатюралар. 21.30 — «Вақт» (Москва). 22.00 — «Чорвадор». 22.15 — «Биз Фарғонаданмиз» (теле фестиваль).

ҚИРҒИЗИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

17.00 — Фрунзе кўрсатувлари.

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА (Муқимий номли Ўзбек Давлат музикали театри биносида) —5/VIII да **Келинлар қўзғолони**, 6/VIII да **Ганг дарёсининг қизи**, 7/VIII да **Келинлар қўзғолони**.

Кино

5 АВГУСТДА
ҚИШКИ БИНОДА

САНЪАТ САРОЙИ— **Эй, бахтли инсон!** (10.45, 13.30, 16.15 19.00).

Парвоздаги турна — «ЧАЙКА» (11.30, 13, 14.30, 16, 18, 21.30), «МОСКВА» (12, 14, 16, 17.30, 19.00). «ВОСТОК» (10, 12, 14, 16, 18, 20, 21.30), «НУКУС» (11, 12.30, 14, 15, 17.30, 19.20, 21.00).

Уйинчоқ — ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12, 14, 16, 18, 20, 21.30), «ДРУЖБА» (11, 13, 14, 17, 19, 21.00), «ҚОЗОҒИСТОН» (11, 15, 16, 19, 21.00).

Интерьердаги оилавий портрет — «ДРУЖБА» (12, 15, 18, 20.30), «ҚОЗОҒИСТОН» (12, 13, 16, 17, 20.00).

Муҳаббат — бу ҳаётдир — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Менга қайнона бўлинг — «МОСКВА» (20.30).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
ТЕЗ КУНДА
ЯНГИ МАВСУМ ОЧИЛАДИ

РАССОМ ХАНДАСИ

—Енгилроқ билетингиздан беринг домлажон, буниси оғир экан...

Шунақа «мусобақа»лар ҳам бўлиб туради.

— «Суянчиғим, отам дерман!..».

— Кеча уйда янги ашула машқ қилаётсам, яхшироқ эшитиш учун бўлса керак, аллаким деразамга тош отса бўладими!!

А. Ҳолиқов расмлари.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь 334808, 32533; секретариат — 325750 БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; маданият — 325558; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325894.

Р. 07754. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг, Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64584. Д—2453.